ALUTAGUSE valla leht

nr 8 (102) september 2026

TASUTA

www.alutagusevald.ee

Veel üks märgiline pink Alutagusel

Ene Raudar

Päikselisel pühapäeval, 16. augustil, avasime Pagari pargis, vana koolimaja ees ühe oma moega pingi, mis on pühendatud seal kasvanud ja haridusele aluse ladunud Krista Arule.

See kena kollane koolimaja kannab tänasel päeval seltsimaja rolli ning on kutsuv juba kaugelt, nüüd tõmbab tähelepanu veel ka peaukse lähedal asetsev punane pink. Pingile sai silt ja sellele Krista enda tsitaat: *„Eriti väikese rahva puhul on oluline, et sa tead, kus on sul see juurikas."* Krista pidas oma kodukandist väga lugu. Siit sai alguse väike rada, mis viis ta suurtele teedele.

Pagari kodu, kooli ja inimesi kandis Krista oma „seljakotis" alati endaga ühes, sest: *„Eelnevate põlvkondade tehtu tundmine ja austamine on iseenesest mõistetav ning edasi kandmine kohustus."* Seda tähistab ka kõrge viirpuu all koha leidnud pink. Et me mäletame, hindame ja hoiame Krista panust Eesti kultuurilukku. Ja tasub juhinduda ka nendest tema sõnadest: *„Et meil jätkuks sisemist ausust, usku, lootust ja tahet näha korraga pilvi ja taevalaotust, et me suudaksime korraga nii unistada kui tegutseda."*

Kui pink õues avatud, jätkusid meenutused ja liigutavad hetked seltsimaja saalis. Korraks kõlas ka Krista enda hääl, kui ta video-ekraanilt kõigile „otsa vaatas" ja mõtteid jagas. Ta Pagari kooliajal kirjutatud luuleread jõudsid esmakordselt kuulajaini noorema poja Juhani esituses ning muusikalisi hetki jagasid Eeva ja Villu Talsi, kellel samuti perekondlik side varasemast. Eevalt tuli ka selle sündmuse kõige liigutavam üllatus – ta oli viisi loonud Krista luuletusele „Lahkumise eel", mis lummas sedavõrd, et jäi tundemeeltes kõigi päeva kulgu saatma.

Piret Voolaid,

Eesti Kirjandusmuuseumi direktor:

Pagari on paik, kus möödus Krista lapsepõlv ning algas pikk ja mõjukas teekond Eesti kultuuri- ja haridusellu. Minu jaoks kujunes päeva kõige emotsionaalsemaks hetkeks kohtumine oma põhikooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja Vilma Lehtsega, kes oli ka Krista esimene emakeeleõpetaja. Tema eeskujul ja toetusel kasvas Krista huvi kirjanduse ja kirjutamise vastu ning sealt viis tee õpihimulise ja andeka tüdruku Tartusse, Vello Saage klassi. Edasist me juba teame…

Kui Krista 1973. aastal Pagarilt Tartusse õppima läks, olin mina alles kaheaastane ja elasin Ahtmes. Kui mina 1980. aastatel Vilma õpilaseks sain, õpetas ta juba Kohtla-Järve 17. keskkoolis. Siin tabas mind tähelepanuväärne mõistmine: ühel Ida-Virumaa õpetajal on olnud kaks õpilast, kellest on saanud Eesti Kirjandusmuuseumi direktorid.

Elagu Krista mälestus. Elagu meie väikesed kodukohad. Ja elagu meie õpetajad, kelle mõju ulatub palju kaugemale ühest koolist ja klassiruumist ning ühest põlvkonnast.

Anne Krivan:

Ei tea, kas viirpuu valis pingi või pink viirpuu …

Crataegus – nii kõlab viirpuu ladinakeelne nimi. Selle nime juured ulatuvad vanakreeka keelde, kus *kratos* tähendab jõudu, väge, võimu. Kui ilus tähendus inimesele, kelle mälestuseks see pink siia sai.

Õrn õites, tugev juurtes ja kaitsev oma okastes. Mõned inimesed jäävad meid juhtima ja kandma ka siis, kui nad enam meie keskel ei ole.

Fotod: Ene Raudar

Krista Aru pingi kavandas, valmistas ja paigaldas skulptor Ivar Feldmann. Puidumaterjal tuli vend Hanno Muldma ettevõttest ning värvivaliku tegid pojad. Pingi valmimist rahastas perekond. Silti kattis avamise päeval saanitekk Iisaku muuseumi varamust.

Skulptor Ivar võttis igati arvesse kõiki pakutud mõtteid, näiteks, et nähtaval oleksid tähed K ja A. Neid tähti võib väga mitmeti lahti harutada/**aru**tada … ja need võiksid olla sümbolväärtusega.

Esiteks on need (nagu juba viidatud) nimetähed, aga … ka mitmed Kristaga seonduvad märgilised sõnad algavad nendega:

KODU ja KOOL – mõlemad on pingil istudes vaate kaugusel, koolimaja kohe silme ees ja kodu pargipuude vahelt paistmas. Ajakirjandus (õpitud eriala ja elutöö), aga kui sõnad lahku lööme, siis AjaKirjandus. Kirjutamine Kristale meeldis ja seda tegi ta viimse hetkeni. K kui kindel, kange ja karismaatiline ja Krista oli ka suur Küsija. A kui avatud, aus, akadeemiline ... aga ka A ka kui Algus Pagaril. Miks mitte ka Aasta Kodanik (2012) ja Aukodanik (Tartu linna aukodanik 2025).

Ülevaade Alutaguse Vallavolikogu istungist

Marin Grüning
Vallavolikogu sekretär

27. august 2026

- Kinnitati Mäetaguse Põhikooli põhimääruse uus redaktsioon. Põhimäärus ajakohastati vastavalt kehtivale õigusruumile ja kooli tegelikule töökorraldusele ning regulatsioon muudeti selgemaks ja täpsemaks. Kooli eesmärkides ega tegevuses sisulisi muudatusi ei tehtud.
- Muudeti sotsiaalhoolekandelise abi andmise korda, et luua õiguslik alus projektirahastuse toel pakutavate sotsiaalteenuste osutamiseks. Projektipõhiste teenuste hulka lisandub ajutise teenusena heaolumeistri teenus, mis toetab eakate ja suure abivajadusega inimeste toimetulekut, turvalisust ning iseseisvust.
- Muudeti vallavolikogu esimehele, liikmetele ja komisjonide liikmetele tasu ja hüvitiste maksmise korda. Isikliku sõiduauto kasutamise hüvitise määr tõsteti seniselt 0,30 eurolt 0,50 eurole kilomeetri kohta, hüvitise ülempiir jäi 335 eurole kuus.
- Tuvastati peremehetud ehitised kuuel katastriüksusel: Liivi kinnistul Illuka külas, Lehte ja Liivaaugu kinnistutel Vasavere külas, Rennu kinnistul Pootsiku külas, Lehise kinnistul Ohakvere külas ning Sireli kinnistul Kurtna külas. Ülejäänud menetluses olnud objektid olid lagunenud ja kasutusest välja langenud ning neid ei käsitatud maareformi seaduse tähenduses ehitistena.
- Võeti vastu Rannapungerja küla Vahtramäe-Kõrtsi, Kalmuse ja Kalmuste kinnistute detailplaneering ning suunati see avalikule väljapanekule. Planeeringuga kavandatakse elamu-, hooajalise kasutusega elamu- ja majutushooneid ning tehakse ettepanek vähendada Kalmuse kinnistul olemasoleva hoone ehitisealuse pinna ulatuses Rannapungerja jõe ehituskeeluvööndit.
- Kehtestati Mäetaguse külas asuva Saare kinnistu detailplaneering. Planeeringuga moodustatakse kuus krunti, millest neli on kavandatud elamumaaks, üks juurdepääsuteeks ja üks naaberkinnistuga liitmiseks. Planeeringuga seotud rajatiste väljaehitamine on reguleeritud halduslepinguga ning vallale nende rajamise kohustust ega kulusid ei kaasne.
- Otsustati omandada tasuta valla omandisse Mäetaguse alevikus asuv Karja tee kinnistu. Transpordimaa sihtotstarbega kinnistu moodustab osa avalikult kasutatavast kohalikust teest. Notariaalse tehinguga seotud kulud kannab vald.
- Otsustati müüa avalikul enampakkumisel Alajõe külas asuvad Valla tn 8, Valla tn 10 ja Valla tn 12 kinnistud. Kinnistute alghinnad on vastavalt 38 970 eurot, 52 230 eurot ja 99 785 eurot.
- Otsustati müüa avalikul enampakkumisel Alajõe külas asuvad Metsa tn 1b ja Metsa põik 11 elamumaa kinnistud. Kinnistute alghinnad on vastavalt 49 830 eurot ja 48 750 eurot.
- Otsustati võõrandada Alutaguse Haldus OÜ-le tasuta Mäetaguse alevikus asuv Kooli tn 7 kinnistu ettevõtte põhikirjaliste ülesannete täitmiseks. Kinnistul asuvad teenindusmaja ja hoonele paigaldatud päikesepaneelid.
- Otsustati anda Alutaguse Haldus OÜ-le tasuta üle valla omandis olevad tänavavalgustusega seotud rajatised tänavavalgustuse haldusülesannete täitmiseks

Volikogu istungi protokoll, vastuvõetud otsused ja määrused leitavad dokumendiregistrist: https://adr.novian.ee/alutaguse_vald/

Volikogu istungi salvestised Alutaguse Vallavolikogu YouTube kanalil

DETAILPLANEERING

Alutaguse Vallavalitsus kehtestas 10.08.2026 korraldusega nr 348 Mäetaguse aleviku Peenemaa kinnistu ja lähiala detailplaneeringu.

Planeeringuala piirneb Pargitaguse elamupiirkonnaga ja hõlmab Peenemaa (13001:001:1407) ja Tervise tn 9 (49802:002:0552) ning osaliselt Tervise tänav L1 (49802:002:0549) katastriüksust.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on Peenemaa maaüksuse alal elamute ehitamine. Detailplaneeringuga on määratud ehitusõigus ja arhitektuursed tingimused kaasaegse elukeskkonna rajamiseks. Detailplaneeringuga on kavandatud Pargitaguse tänava ja põhjapoole kavandatud Tervise tänava ühendamine ning kogu piirkonna terviklik liikluskorralduse lahendamine.

Planeeringuga on kavandatud moodustada Peenemaa katastriüksusest 10 elamumaa, 2 transpordimaa (tänavale ja olemasolevale kergliiklusteele) ning üks maatulundusmaa krunt. Tervise tn 9 maaüksus jagatakse elamumaaks ja transpordimaaks.

Kehtestatud detailplaneeringuga saab tutvuda planeeringute infosüsteemis: https://livekluster.ehr.ee/ui/ehr/v1/planning/30119348

Detailplaneeringu kehtestamise korraldusega saab tutvuda valla dokumendiregistris: https://adr.novian.ee/alutaguse_vald/dokument/7526812

Korteriühistud saavad toetust elektriautode laadijate paigaldamiseks

Keskkonnainvesteeringute Keskus

Korteriühistud saavad KIKist toetust elektriautode laadijate rajamiseks kortermajade juurde. Elektriautode arv kasvab kiiresti – prognooside järgi on viie aasta pärast Eesti teedel juba üle 30 tuhande elektriauto.

TOETUSE TAOTLEMINE ON LIHTNE

Suurte projektide puhul on rahastuse taotlemine sageli suhteliselt keeruline, kuna tuleb läbi viia hanked ning sellega on seotud palju dokumente. Asjaajamise tunduvalt paremaks lihtsustamiseks **makstakse elektriautode laadimispunktide toetust ühikhinna alusel** – see tähendab, et konkreetsetele tegevustele on ette nähtud kindlad summad ja hankeid ei kontrollita, lihtsalt peab välja ehitama laadimispunkti. Näiteks, kui laadija hind on ühikuhinnaga võrdne, siis ühistu ei pea midagi lisaks maksma.

KUI PALJU SAAB TOETUST?

Septembri alguse seisuga on taotlusvooru eelarvet veidi alla 700 000 euro. Seega julgustame kõiki huvitatud korteriühistuid toetusvõimalust ära kasutama. Korteriühistud saavad valida, **kas soovivad oma kinnistule rajada avalikke, poolavalikke või erakasutuses laadijaid**. Laadijad sobivad nii elektriautode kui pistikhübriidide laadimiseks.

Toetuse suurus sõltub sellest, mitu laadijat rajatakse. Näiteks, kui korteriühistu soovib rajada kaheksa laadimispunkti, saab nende rajamiseks 6056 eurot, lisaks 6448 eurot nelja laadija paigaldamiseks ja 370 eurot koormusjaotuse süsteemi rajamiseks. Sellise näite puhul on kogu toetuse suurus 12 874 eurot. Vajadusel saab lisaks küsida toetust võrgühenduse elektrivõimsuse suurendamiseks. Kui korteriühistu on võimalusest huvitatud, on esimene samm läbi mõelda, mitu laadimispunkti on vaja rajada, kui suurt elektrivõimsust on selleks tarvis ja millisesse asukohta soovite laadijad rajada.

Esimesed sammud, mida läbi mõelda:

- mitu laadimispunkti on vaja rajada;
- kui suurt elektrivõimsust on selleks tarvis;
- millisesse asukohta soovite laadijad rajada.

On oluline, et parkla ja kortermaja peab olema ehitatud või renoveeritud enne 10. märtsi 2021 ja selle juures peab olema **vähemalt kümme tavalist parkimiskohta**. Lisaks saavad toetust küsida kohalikud omavalitsused, et paigaldada avalikke kiirlaadijaid, mis asuvad ühe kilomeetri ulatuses kortermajadest. Toetus makstakse välja pärast projekti lõpetamist.

Toetust antakse heitkoguste kauplemise süsteemi vahenditest ning meetme töötasid välja KIK ja Kliimaministeerium. Rohkem infot toetuse kohta leiab KIKi kodulehelt – kik.ee. Küsimuste korral võtke julgelt ühendust: Lilian Olle (lilian.olle@kik.ee, 58 800 238) või Kätlyn Kangur (katlyn.kangur@kik.ee, 58 800 228).

Kas WC-pott on prügikast?

Hannes Niinepuu
Alutaguse Haldus OÜ juhataja

Tavaliselt inimene ei mõtle igapäevaselt sellele, mis juhtub pärast WC-poti loputusnupu vajutamist. Vesi kaob torudesse ja tundub, et koos sellega ka kõik muu, mis sinna satub. Tegelikult ei kao kanalisatsiooni visatud asjad aga kuhugi. Need liiguvad edasi läbi torustike pumplatesse ja reoveepuhastitesse, kus iga vale ese hakkab süsteemi mõjutama ning võib selle tööd tõsiselt häirida.

Vee-ettevõtte jaoks peegeldab kanalisatsioon üsna täpselt inimeste igapäevaseid harjumusi.

Reoveepuhastites nähakse iga päev esemeid ja jäätmeid, mille koht ei ole WC-potis ega kraanikausis. Lisaks niisketele salvrätikutele, hügieenitarvetele ja toidujäätmetele leitakse süsteemist ka näiteks mänguasju, rõivaesemeid, rätikuid, aluspesu. Kanalisatsiooni satub pahatihti esemeid, mis panevad isegi kogenud reoveekäitlejad kukalt kratsima.

Kiiklas renoveerisime hiljuti reoveepuhasti. Keegi ei osanud oodata, mida kõike sealt tulema hakkab.

Selleks, et uus asi kestma jääks, tuleks teadvustada, mida vestsupotist alla lasta.

Neid asju ei visata kanalisatsiooni sageli pahatahtlikult, vaid teadmatusest või mugavusest. Kuid kanalisatsioon ei ole jäätmekäitlussüsteem. See on tehniline taristu, mis on loodud vastu võtma (koos veega) ainult seda, mille jaoks see ehitatud on – uriini, väljaheiteid ja WC-paberit.

Rasva ei tohi kraanikausist alla valada

Samuti on oluline silmas pidada, et ka köögivalamu ei ole mõeldud toidujäätmete ärajuhtimiseks.

Toiduõli, rasv, kastmed ja muud toidujäägid tunduvad soojalt vedelad ja ohutud, kuid torustikus need jahtuvad ning muutuvad tahkeks. Toidujääkides olev rasv hakkab torude seintele kogunema ning seob enda külge teisi jäätmeid, näiteks kohvipaksu ja toidutükke.

Aja jooksul võivad nii tekkida tõsised ummistused, mis mõjutavad kogu kanalisatsioonisüsteemi toimimist.

Kiikla reoveepuhasti. *Foto erakogu*

Toitlustusega tegelevatel asutustel peavad reovee juhtimisel kanalisatsiooni olema paigaldatud rasvapüüdurid. Samuti peavad autoremonditöökojad ja autopesulad enne vee kanalisatsiooni juhtimist kasutama spetsiaalseid reovee eelpuhastusseadmeid – liiva- ja mudapüüdurit (settepaak) ning I klassi õlipüüdurit. Ja neid kõiki püüdureid tuleb õigeaegselt puhastada.

Alutaguse Haldus haldab kokku 8 reoveepuhastit – Mäetagusel, Iisakus, Tudulinnas, Kiiklas, Illukal, Kurtnas, Pagaril ja Kuremäel.

Ummistus tekib tasapisi

See, et vesi kodus WC-potist või kraanikausist kenasti alla voolab, ei tähenda veel, et süsteem töötab probleemideta.

Sageli kujunevad probleemid välja tasapisi, kui torustikesse koguneb järjest rohkem sinna mittekuuluvaid jäätmeid. Paljud ummistused tekivad hoopis kaugemal – ühiskanalisatsioonis, reovee üle pumplates või reoveepuhastites.

Tekib häireolukord, kus toru ummistuse korral seiskub kas reovee trass üle pumpla või peapumpla reoveepuhastis. Kohale tuleb sõita personalil, kes ummistuse likvideerivad. Halvimal juhul võib „otsad anda“ pump ise.

Üks asi on puhastuse hoolduse kulu, kuid lõpuks võivad ka seadmed üles öelda, see tähendab aga juba suuremaid investeeringuid.

Ummistuste tagajärjed võivad olla väga ebameeldivad: reovee tagasivool sinu koju, üleujutused tänavatel ning halvimal juhul ka keskkonnareostus.

Kanalisatsioon ei ole imerelv, mis kaotab ära kõik sinna visatud asjad

Tänapäevane kanalisatsioonisüsteem on küll tehniliselt keerukas ja vastupidav, kuid sellelgi on omad piirid.

Kanalisatsioon ei ole prügikast ega lahendus jäätmetest vabanemiseks. Iga süsteemi sattunud võõrkeha tähendab lisakoormust pumplatele, seadmetele ja reoveepuhastusprotsessile.

Vee- ja kanalisatsiooni lepingulisi kliente on Alutaguse Haldusel kokku 304. Siin hulgas on kortermajad, eramud, toitlustusasutused, koolid, lasteaiad, autoremonditöökojad, autopesulad jne. Inimesi seal taga on aga kordades rohkem.

Torud on maa all, kraanist tuleb vesi ja WCst kaob kõik see, mida me enam näha ei taha. Tekib illusioon, et süsteem toimib iseenesest. Tegelikult ei toimi süsteem ilma regulaarse hoolduse ja pidevate investeeringuteta.

Jäätmete liigiti kogumisest

Martin Miller
Alutaguse valla keskkonnaspetsialist

Jäätmete liigiti kogumine on saanud meie igapäevaelu loomulikuks osaks. Õigesti sorteeritud jäätmed aitavad vähendada segaolmejäätmete hulka, säästa loodusressursse ning suunata rohkem materjale taaskasutusse. Samuti aitab hoolikas sorteerimine vähendada jäätmekäitlusega seotud kulusid.

Selleks, et jäätmete liigiti kogumine toimiks võimalikult hästi, on oluline järgida mõningaid lihtsaid põhimõtteid.

Alati tuleb lugeda konteineri peal olevalt sildilt, milliseid jäätmeid tohib konkreetsesse konteinerisse panna. Erinevate jäätmeliikide konteinerid on mõeldud erinevatele jäätmetele ning vale jäätmeliigi lisamine rikub kogu konteineri sisu.

Kui konteinerisse on pandud sinna mittekuuluvaid jäätmeid, võib tulemuseks olla olukord, kus konteinerit ei ole võimalik nõuetekohaselt tühjendada. See mõjutab nii jäätmekäitlust kui ka kõiki teisi inimesi, kes sama konteinerit kasutavad.

Paberi ja papi konteinerisse tuues tasub mõelda ka sellele, kui palju ruumi üks kast võtab. Pappkastid tuleb enne konteinerisse panemist kokku voltida või lõigata väiksemaks. Nii võtavad kastid oluliselt vähem ruumi.

Sama põhimõte kehtib ka segapakendite puhul.

Suured plastpudelid ja muud plastpakendid tuleb enne konteinerisse panemist kokku vajutada. Tühjaks saanud suur pudel võtab konteineris ebamõistlikult palju ruumi ja seda saab muuta kokku vajutamise abil. See on lihtne harjumus, millega saame kõik anda oma panuse sellesse, et konteinerid mahutaksid rohkem ja ei täituks liiga kiiresti.

Enamik kaaluks, kuid vaid viiendik teab, et pika haiguslehe ajal saab töötada sissetulekus kaotamata

Neeme Raidvere
projekti nõunik

Pika haiguslehe ajal saab alates 31. päevast tööellu naasta järk-järgult ja oma tervise järgi kohandatud tingimustel, taastades haiguslehe-eelse sissetuleku. Värske elanikkonnaküsitlus näitab aga, et sellest võimalusest teatakse veel vähe.

Norstati 2026. aasta juulis läbi viidud elanikkonna küsitluse järgi teab pikal haiguslehel töötamise võimalusest 21% Eesti inimestest, 15% on sellest midagi kuulnud, kuid ei tea täpselt, mida see tähendab. 64% ehk ligi kaks kolmandikku ei ole sellest võimalusest aga midagi kuulnud. Samas kaaluks 87% inimestest kohandatud tingimustel tööle naasmist ning peamise motivaatorina nimetas 85% vastajatest sissetuleku taastamist.

„Pikk haigusleht ei tähenda tingimata, et inimene peab kogu selle aja tööelust eemal olema. Kui tervis lubab, saab tööle naasta järk-järgult ja endale sobivatel tingimustel, säilitada sideme tööeluga ning haiguslehe-eelse sissetuleku. Näeme, et see võimalus on väga oodatud ja vajalik, ent praegu teab sellest võimalusest vaid väike osa Eesti inimestest," ütles sotsiaalministeeriumi tervishoiu rahastamise poliitika ekspert Lii Pärg.

Tervisekassa andmetel on 2026. aasta algusest pika haiguslehe ajal kohandatud tingimustel töötamise võimalust kasutanud 167 inimest. Samal perioodil on üle 30 päeva kestnud haiguslehel olnud 18 150 inimest. Seega on kohandatud tingimustel töötamise võimalust seni kasutanud alla ühe protsendi pika haiguslehega inimestest.

Tervisekassa andmetel kasutatakse pika haiguslehe ajal töötamise võimalust kõige sagedamini lihasluukonna ja sidekoe haiguste korral, järgnevad vigastused ja muud välispõhjuste tagajärjed, vaimse tervise probleemid ning kasvajate juhtumid.

TÖÖLE NAASMINE PEAB KÄIMA TERVISE JÄRGI

Kohandatud tingimustel tööle naasmine eeldab inimese, arsti ja tööandja koostööd. Arst hindab, kas ja millistel tingimustel saab inimene töötada, inimene otsustab, kas ta on valmis tööle naasma ning tööandja hindab, kas ja kuidas on võimalik töökorraldust kohandada.

Taastusarst Annelii Jürgensoni sõnul on patsiendid pikal haiguslehel töötamise võimalusest küll huvitatud, ent väljendavad sagedasti hirmu, et töötamine võib pidurdada nende taastumist või paranemist. „Pärast pikka haigusperioodi võib lisaks tekkida küsimus, kas olen endiselt võimeline oma tööd tegema ja milliste piirangutega peaksin arvestama. Väiksema koormusega alustamine aitab oma tegelikku võimekust hinnata ning järk-järgult tööellu naasta," julgustab dr Jürgenson.

Jõukohane töötamine võib olla osa taastumisest – aitab säilitada kontakti tööelu ja kolleegidega ning annab võimaluse järk-järgult tavapärase töökoormuse juurde tagasi tulla.

Rahvusvahelise lennundusettevõtte Magnetic Group personalijuhi Ave Soone kogemus näitab, et tööandjal tasub tervisemurega töötajale sobivaid lahendusi otsida, sest järk-järguline tööle naasmine võib olla kasulik nii inimesele kui ka ettevõttele. „Kõik juhtumid on erisugused, aga kindlasti on võimalik leida see *win-win*-lahendus nii töötajale kui ettevõtjale. See aitab tuua töötaja kiiremini tagasi tööturule ja hoida tema elukvaliteeti. Töötaja tunneb, et teda väärtustatakse," ütleb Soon.

TAUSTAINFO

Pikal haiguslehel töötamine taastab haiguslehe-eelse sissetuleku. Tööandja maksab töötasu vastavalt tehtud tööle ja koormusele, kuid vähemalt 50% haigestumise eelse kalendrikuu töötasust. Seda ka juhul, kui tegelik töökoormus on väiksem kui 50%. Tervisekassa hüvitab esmase haiguslehe algusele eelnenud päeval kehtinud keskmise töötasu ja tööandja poolt makstud töötasu vahe. Sel viisil taastub terve sissetulek ka osalise koormusega töötades.

Kohandatud tingimustel saab töötada kuni viis kuud (152 päeva). Kohandatud töötamise võib lõpetada igal ajal.

Riigikogu võttis pika haiguslehe ajal kohandatud tingimustel töötamise võimaluse vastu 2024. aastal. Algselt sai nii tööle asuda 61. haiguslehe päevast, käesoleva aasta aprillist alates on see võimalik juba 31. päevast. Ühtlasi pikenes kohandatud tingimustel töötamise periood 122 päevalt 152 päevani.

Pikaajalise haiguslehe ajal töötamise (vaata ka www.terviseportaal.ee/pikkhaigusleht) ja töövõimetuse ennetamise süsteemi loomist ning ellu viimist kaasrahastatakse Euroopa Liidu vahenditest.

Üksikvanema lapse toetus tõuseb septembrist 100 euroni

Sotsiaalkindlustusamet

Alates 1. septembrist tõuseb üksikvanema lapse toetus seniselt 80 eurolt 100 eurole kuus. Muudatus puudutab tuhandeid peresid: juuli seisuga maksti toetust kokku 7381 lapse eest.

Praegused toetuse saajad ei pea suurema toetuse saamiseks uut taotlust esitama ega midagi muud tegema. Septembrist arvestatakse 100-eurone toetus automaatselt.

Toetuse saamise tingimused ei muutu. Üksikvanema lapse toetust makstakse juhul, kui lapse sünniaktis või rahvastikuregistri perekonnaseisuandmetes puuduvad andmed teise vanema kohta. Toetusele on õigus ka siis, kui lapse teine vanem on ametlikult tagaotsitav.

Sotsiaalkindlustusameti perehüvitiste eksperdi Kadri Kaabli sõnul tekitab toetuse nimetus inimestes sageli küsimusi selle kohta, kellel on toetusele õigus. „Üksikvanema mõistet kasutatakse igapäevaelus laiemalt kui selle toetuse puhul. Seetõttu võib vanem kasvatada last üksi, kuid mitte kuuluda üksikvanema lapse toetuse saajate hulka. Toetuse saamise õigus ei sõltu üksnes sellest, kas vanem kasvatab last igapäevaselt üksi, vaid seaduses sätestatud alustest ning lisatingimuste täitmisest vastavalt," selgitas Kaabel.

Toetust makstakse lapse vanemale või eestkostjale üldjuhul kuni lapse 19-aastaseks saamiseni. Kui 19-aastane laps ei ole veel keskharidust omandanud ja jätkab õppimist, makstakse toetust selle õppeaasta lõpuni, mil laps saab 19-aastaseks.

Üksikvanema lapse toetuse maksmiseks on 2026. aastal prognoositud ligikaudu 8,2 miljonit eurot. Tänavune prognoos arvestab 100-eurose toetusega aasta viimasel neljal kuul. 2027. aasta prognoositav kulu on ligikaudu 9,2 miljonit eurot.

Juuli seisuga maksti üksikvanema lapse toetust 6437 saajale kokku 7381 lapse eest. Kõige rohkem oli toetuse saajaid Harjumaal – 2603. Ida-Virumaal oli saajaid 828 ja Tartumaal 778. Võrreldes mõne aasta taguse ajaga on toetust saavate laste arv vähenenud: 2022. aasta juulis maksti toetust 9610 lapse eest.

Toetust tõsteti viimati 2023. aastal, mil see suurenes 19,18 eurolt 80 eurole kuus. Tänavu septembris kasvab toetus veel 20 euro võrra ehk 25 protsenti. Aasta arvestuses tähendab see ühe lapse kohta 240 eurot rohkem.

Kogukonna eestvedaja stipendium

SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital

12. septembrist kuni 11. oktoobrini 2026 saab esitada taotlusi kogukonna eestvedaja stipendiumile. Stipendiumi eesmärk on toetada kogukonna eestvedajate enesearengut ning selle kaudu tugevdada kogukondade elujõulisust, elanikkonnakaitset ja kriisivalmidust. Stipendiumile saab kandideerida kogukonna eestvedajast eraisik, kes soovib arendada oma teadmisi ja oskusi ning rakendada neid oma kogukonna heaks.

Stipendiumi suurus on kuni 5000 eurot. Stipendiumi saab kasutada näiteks koolitustel, kursustel, seminaridel, arenduspäevadel ja õppevisiitidel osalemiseks, mikrokraadiõppeks ning muudeks põhjendatud enesearengut toetavateks tegevusteks. Taotleja peab kaasama mentori, kes toetab teda kogu arenguteekonna jooksul. Mentori tasu ei tule stipendiumist.

Kandideerimiseks tuleb koostada tegevuskava ning taotlusele lisada muu hulgas vähemalt viie kogukonnaliikme digiallkirjastatud kaaskiri. Sellega kinnitavad kogukonnaliikmed, et nad on taotluse ja tegevuskavaga tutvunud ning peavad eestvedaja arengut ja kavandatud tegevusi kogukonna jaoks vajalikuks.

Stipendiumi suurus: kuni 5000 eurot
Taotluste esitamise tähtaeg:
11. oktoober 2026 kell 23.59
Stipendiumi kasutamise periood:
15. detsember 2026 – 15. september 2027

Kõik vajalikud juhendid, vormid ja hindamiskriteeriumid leiab konkursi lehelt: https://kysk.ee/taotlejale/toetused-vabauhendustele/taotlusvoorud/kes26/

Taotluse esitamine: https://toetused.kul.ee

Palve kaluritele: andke teada märgistatud kaladest

Joonatan Pärn
Riigimetsa Majandamise Keskus

RMK Põlula kalakasvatustalitus kutsub kalureid üles teatama püükidesse sattunud märgistatud kaladest. Iga teade aitab teadlastel ja kalakasvatajatel paremini mõista kalade liikumist, kasvu ja ellujäämist ning hinnata Eesti kalavarude olukorda.

RMK Põlula kalakasvatustalituse nõuniku Ene Saadre sõnul on üheks oluliseks näiteks atlandi tuur, mis on Eesti vetest ajalooliselt kadunud. RMK Põlula kalakasvatustalitus kasvatab ja asustab koostöös Eesti Loodushoiu Keskusega tuurasid, et siinset populatsiooni taastada.

„Seetõttu on eriti teated märgistatud tuuradest äärmiselt olulised. Senised püügiteated on andnud juba olulist infot tuurade kasvu ja liikumise kohta," kinnitas Saadre.

Tuurade kõrval on oodatud teated ka kõigi teiste märgistatud kalade kohta – olenemata kalaliigist ja sellest, milline asutus või riik kala märgistas. Eestis märgistavad kalu erinevate projektide raames ka teised teadus- ja looduskaitseasutused ning Eesti vetesse jõuavad aegajalt ka teistes riikides märgistatud kalad.

Märgistatud kala püüdmise korral tuleb võimalusel üles märkida märgise number, püügi aeg ja koht, kala pikkus ja kaal ning kasutatud püünise liik. Kui kala lastakse elusana tagasi vette (näiteks alamõõduline lõhe või kaitsealune tuur), peab märgis jääma kala külge. Elusana vabastatud kala puhul piisab märgise numbrist ja umbkaudsetest andmetest.

Teateid saab saata RMK Põlula kalakasvatustalitusele aadressil margis@rmk.ee, RMK veebilehel oleva kalamärgise tagastamise ankeedi kaudu või märgisele trükitud telefoninumbril.

Kõigile teatajaile on soovi korral ette nähtud 6-eurone vaevatasu, väike kingitus ning info püütud kala asustamise kohta. Selleks tuleb teatele lisada kontaktandmed.

RMK Põlula kalakasvatustalitus tänab kõiki kalureid ja harrastuspüüdjaid senise hea koostöö eest! Iga teade aitab koguda teadmisi meie kalade käekäigu kohta ning toetab tööd selle nimel, et Eesti vetes jätkuks kalu ka tulevastele põlvedele.

Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) on Eesti metsa ja elurikkuse hoidja ning kasvataja üle põlvkondade. RMK loob tegevusega head elukeskkonda Eesti inimestele ja hoiab looduse mitmekesisust – selleks, et iga eestimaalane saaks elada elusamat elu. RMK-s töötab rohkem kui 500 spetsialisti üle Eesti, kes panustavad metsauuendusse, looduskaitsesse, puhkevõimaluste arendamisse ja tasakaalustatud metsamajandamisse.

Roostoja küla päev 2026

Reet Juuse

Kui 1988-ndal aastal Uuetoa talu juures jõekäärus kokku saadi, siis ei uskunud vist küll keegi, et 38 aastat hiljem lehvib Roostoja külapäeval sinimustvalge lipp. Tol ajal oli lipp veel sügaval kirstu põhjas ja aegajalt võis juba isegi vaadata, kas sünnib ehk veel vardasse tõmmata. See 88-nda aasta kokkusaamine oli suuremalt jaolt Tudulinna Roosvaldite algatus, aga rahvast oli palju siit-sealt ja kaugemaltki. Jalgratastega sõitsid kohale ka ajaloohuvilised Elsa ja Karl Karp. Sellel ajal nii seal külas elavate kui seal elanute ühisel nõul ja jõul sai otsustatud külakivi tegemine. Eestvedajateks Vilma ja Eduard Proodel. Inimeste annetuste toel ja sel ajal Jõhvis töötanud Ülo Roostoja kaasabil sai külakivi tehtud ja ka Nõmmemaale paika pandud ning pidulikult avatud. Seal kivi juures toimus kaks kooskäimise päeva.

Siis aga saabus aeg kui hakati tagastama maid, puid ja kadunud varandust. Õnneks oli karude kahjustusi siis veel vähe ja nende pärast ei pidanud muretsema, aga inimene, va sõge, ei oska alati mõelda, kuhu istu või astu. Kui tuli päevakorrale mälestuskivi tegemine ja selle asetamine kuhugi, siis oli valik ainult ühene, kohale mis oli riigi oma. Nii osutuski selleks Majakamägi Roostoja vana tee peal. Nooremad inimesed vast ei tea, aga seal oli majakas juba esimese Eesti ajal, nõukogude ajal vene sõdurite vaatetorn. Kuigi mina ei näinud sealt torni otsast muud kui puude latvu. Küllap me olime kõik ikkagi range valve all. Mälestuskivi suuremad organisaatorid olid Valde Roost, Mati Uibomets ja mina abistasin raha küsimuses. Kivi valmistaja oli paljudele tuttav ja tuntud, Tudulinnast Luise Maasiku poeg. Kui keegi oskaks seda meest Jõhvist üles leida ja sinna külapäevale kutsuda, oleks tore.

Tänavu toimus Roostoja külapäev 1. augustil, sest augusti esimene laupäev ongi tärminiks. Seekord oli inimesi palju, mis on muidugi rõõmustav. Vast ei olegi tähtis, kes olid kohal, vaid miks nad tulid. Vanemad inimesed tahavad kohtuda kodukülaga, selle inimestega. Keskealised tulevad, et olla isadele-emadele saatjaks või kohalesõidutajaks. Ja muidugi ei jäeta mudilasi üksi koju. Eks meidki võtsid vanemad kaasa kui endal jalg veel tönts oli ja pikka maad ei jõud käia. Peamine, et kes oled, kust talust, mis seos külaga jne. See on ühine rõõm, sest meie küla elab. Mina ootaksin ikka veel kodukohti meeles pidavaid inimesi. Oli ju 26 talu ja kui palju on nendest inimesi mööda ilma laiali läinud, aga paljud ei elagi kaugel. Kas takistab julgus hüpata äkki kohale. Kuni püsib eesti keel saab ju kõik selgeks rääkida. Noorematel ja ka mõnel vanemal inimesel on need facebookid, mida mina isegi kirjutada ei oska, st eesti keeli suhtlusvõrgustikku. Kasutage seda, sest Kadriina on tubli ja paneb kõik sinna kirja. Võib-olla oleks aeg hakata mõtlema juba mälestuste raamatu nr 2 peale. Keegi pole ju igavene ja 50–60 aasta pärast on ehk juba sootumaks hilja. Olin hiljuti ühel koosviibimisel, kus noor ema tunnistas mulle, et tema loeb minu koostatud mälestuste raamatust oma lastele unejutte. Olin natuke kõrvust tõstetud ja järele mõeldes, siis seal ongi põhiliselt laste mälestused, aga kirjutatud nüüd, täiskasvanuna. Aitäh sulle Kadriina ja sinu ema Kaie. Kohtume järgmisel aastal augustikuu esimesel laupäeval Mälestuskivide juures.

Fotod: Reet Juuse

Foto Mirjam Vinkler

„Ideepuhur“ viis Kurtna noortekeskuse noored kaheks päevaks avastama ja kogema

Marcus Männi

4.–5. augustil toimus Kurtna noortekeskuse noorte eestvedamisel projekt „Ideepuhur“, mille raames said noored veeta kaks tegusat päeva Lääne-Virumaal.

Esimesel päeval külastasid noored Sagadi metsamuuseumi, kus tutvuti Eesti looduse ja metsandusega ning osaleti nutimängudes. Nutimängud pakkusid noortele võimalust oma teadmisi proovile panna ning tegutseda ka meeskonnana. Seejärel suunduti Rakverre, kus noored majutusid Katariina Külalistemajas ning õhtul avastati Rakvere linna ja veedeti ühiselt vaba aega.

Teisel päeval külastasid noored Eesti Politseimuuseumi, kus osaleti programmis „Peamaja ja kohtulabor“. Noored said teada, kuidas töötab politsei ning millist rolli mängivad uurimises kohtueksperti ja erinevate tõendite analüüsimine. Programmi praktiline osa pakkus palju elevust – kõige julgemad noored said võimaluse osaleda ka sea südame lahkamisel. See oli kindlasti üks neist kogemustest, millest pärast veel pikalt räägiti. Päeva teises pooles liiguti üheskoos Rakvere linnusesse, kus osaleti programmis „Lõbus lahing Liivimaa lossis“, tutvuti linnuse ajaloo ja keskaegse eluoluga ning saadi ise erinevates tegevustes kaasa lüüa. Lisaks külastati linnuse piinakambrit ning kõige julgemad noored läbisid ka Põrgu labürindi. Linnuse külastus pakkus nii uusi teadmisi kui ka parajalt põnevust ja adrenaliini.

Kahepäevase projekti jooksul said noored õppida läbi praktiliste kogemuste, proovida uusi asju ning veeta aega koos oma eakaaslastega. Laste endi tagasiside põhjal võib öelda, et projekt meeldis neile väga. Eriti toodi esile põnevad programmid, võimalus ise tegevustes osaleda ning koos veedetud aeg.

Projekti „Ideepuhur“ eesmärk oli anda noortele uusi kogemusi ja teadmisi, kuid sama oluline oli ka see, et noored saaksid argipäevast välja, koos midagi uut avastada ning luua ühiseid mälestusi. Projekti koostaja hinnangul sai see eesmärk igati täidetud.

Suur tänu „Ideepuhuri“ projektile selle suurepärase võimaluse eest ning kõigile, kes aitasid kaasa sellele, et noored said kogeda midagi uut, põnevat ja meeldejäävat!

Aitäh ka Sagadi Loodusmuuseumile, Eesti Politseimuuseumile ja Rakvere linnusele sisukate ja põnevate programmide eest, samuti Katariina Külalistemajale mõnusa majutamise ja õhtusöögi eest.

Minikonverents „Meditsiin ja muusika“

STETOSKOOBIST SONOGRAAFINI JA TEELEHEST TABLETINI

Ene Raudar
Kurtna seltsimaja juhataja

Korraldame Kurtna seltsimajas ühe lihtsat laadi koduse konverentsi, mille pühendame Kuremäel tegutsenud arstide Udo Kesküla 100. ja Ninel Kesküla 90. sünniaastapäevale.

Udo Kesküla tuli Kuremäe maahaigla arstiks 1953 ja oli tegev kuni 1991. aastani, mil ta siit ilmast lahkus. Ninel suunati Kuremäele 1960 ning ta tegi seda tööd kuni pensionieani. Mõlemad on maetud Kuremäe kalmistule. Kuremäe haigla lõpetas tegevuse 1992. aastal.

17. oktoobril ootame kõiki Kurtna seltsimajja, kus räägime meditsiinist lihtsas keeles ja meeleolukalt. Esinejad on tunnustatud perearstid ja meditsiinitöötajad, kel varuks mitmeid üllatusi, sealhulgas ka muusikalisi.

Heidame pilgu ajalukku ja hindame tänast olukorda. Asetame meditsiini arengu ajajoonele ja vaatame, millise teekonna on arstiteadus läbinud stetoskoobist ultrahelini ja teelehest tabletini.

Sissejuhatuseks annab ülevaate Kuremäe haigla ja endiste tohtrite tööst ajalooõpetaja Paul Kesküla. Ettekanded ja meditsiiniteemalised vestlused viivad läbi Tõstamaa perearst Madis Veskimägi ja Tallinna Kivimäe perearstikeskuse juht Lembi Põlder. Ka pereõdede roll on ajas tohutu muutuse teinud, sellest räägib pereõde Anni Hanst. Ettekannete vahel juhendab sirutuspause füsioterapeut Sander Kesküla.

Arstide andekust saab hinnata ka silmadega, kuna saali seintel on Lembi Põlderi maalinäitus ja Madis Veskimägi loodusfotosid näeme ekraanil.

Lühikeseks ajaks jääb seltsimajja ka väljapanek Kuremäe haigla ja ambulatooriumi endisaegsetest meditsiinitarvikutest.

Etteruttavalt annan teada, et sel sügisel tõotab Kurtna seltsimajas rohkemgi meditsiinivaldkonda kuuluvaid sündmusi tulla. 7. novembril saab olema üks omalaadne kohtumine hingehoiu teemadel, kus oma vaatenurki tutvustavad arstiteaduse esindaja, teoloog ja õigeusupreester ning võimalik, et ka detsembris leiab aset üks huvitav kohtumine kõiki puudutaval teemal.

Maakonna ajaleht (Põhjaranniku eellane) kirjutas kunagi Kuremäe haiglast kui väikesest ja kodusest raviasutusest, milles oli üle 20 voodikoha, oma laboratoorium, sünnitusosakond ja polikliinikukorpus. Ühel perioodil tegutses seal ka spetsiaalne nahahaiguste osakond. Haigla lõpetas tegevuse taasiseseisvunud Eestis toimunud meditsiinireformi käigus ja suleti 1992. Pärast sulgemist kohandati hoone ümber. Selle ühes otsas on tänaseni Kuremäe raamatukogu ja loodetavasti naaseb pärast renoveerimistööde lõppu majja ka perearstipunkt ning avatakse kogukonnaruum.

Vabariigi pillimeeste TUUR

19.–27. novembrini tuuritab Vabariigi Pillimeeste killavoor mööda Eestimaa maanteid, et rõõmustada oma pillimänguga eestimaa noori ja vanu.

Oma pillide ja lauludega astuvad üles kolm viimast Vabariigi Pillimehe tiitlikandjat: Martin Arak, Kert Krüsban ja Toomas Valk.

Martin Arak, tuntud ka kui Kandle-Oss, pälvis Vabariigi Pillimehe tiitli 2020. aastal. Rõngu kandist pärit kolmandat põlve pärimusmuusik on võtnud südameasjaks rahvakandle mängimise, jätkates esiisade traditsiooni. Tema karisma ja hoogne mäng tõmbavad publiku kaasa nii pillilugudes kui lauludes.

Kert Krüsban alustas pillimängu juba lapsepõlves, kui vanaisast jäänud lastekarmoška sülle mahtus. Lahemaa Rahvamuusikute kogukonnas kujunes temast lõõtspillimängija, paralleelselt õppis ta akordionit Loksa Muusikakoolis ning hiljem pärimusmuusikat Heino Elleri Muusikakoolis. Alates 2022. aastast kannab ta Vabariigi Pillimehe tiitlit.

Toomas Valk, 2024. aasta Vabariigi Pillimees tuleb Nedsaja külast. Tema isikupärases mängustiilis kohtuvad vana külapillimehe hingus ja tänapäevase lavamuusiku enesekindlus. Toomase südameasjaks on seto lõõtsalugude uurimine ja taaselustamine, ent ta panustab ka uude loomingusse. Tema põhipill on spetsiaalselt talle Hollandis ehitatud kolmerealine karmoška.

Kontsert lisaku rahvamajas
21. novembril, algus kell 19.00

Piletid eelmüügist kuni 20. novembrini 15 € /
(üli)õpilased ja pensionärid 10 €.
Kontserdipäeval 20 € /
(üli)õpilased ja pensionärid 15 €.
Kõik kuni 12-aastased lapsed (k.a) saavad sisse tasuta

Johanna Rebane alias Luulediiler. *Foto erakogu*

Regilaulu- ja räpiduell rahvamajade nädalal Kurtna seltsimajas

Ene Raudar
Kurtna seltsimaja juhataja

Käesoleva aasta Eestimaa rahvamajade nädal on kavas 19.-25. oktoobrini. Tänavu on fookuses lapsed ja noored, mis tähendab, et pööratakse erilist tähelepanu rahvamajade rollile noorte kaasamisel ja kogukonnatöös. Kõik kogukonna-, küla-, seltsi- ja rahvamajad püüavad osaleda sättides mitmeid sündmusi just sellesse nädalasse. Mõistagi toimub töö ja tegevus neis majades aastaringselt, kuid selles ajaraamis tuuakse esile just teemakohased sündmused.

Kurtna seltsimaja ja noortekeskus panevad seljad kokku ja kutsuvad 22. oktoobril kõiki omalaadsele kohtumisele, kus peetakse maha ka vahva verbaalne duell.

Nublu on oma Kesselaiuga vallutanud tuhandete kuulmismeeled ning noori räppareid säm-i ja Kermo Murelit teavad needki, kes sihtgruppi ei kuulu. Hiljuti üllatas paljusid oma räppimise hobiga ka tuntud ajuteadlane Jaan Aru. Meile tuleb aga külla Johanna Rebane, kes esineb Luulediileri nime all ning viib meie noortele läbi õpitoa juhendades neid sõnu riimima ning end luulekeeles väljendama. Vanemate kanda jääb regilaulu elus hoidmine.

Niisiis, kella 16-st alustab õpituba, kell 17 läheb duelliks. Pärast seda pooletunnine Luulediileri live esinemine inspiratsiooniks kõigile. Ootame osalema või ka kõrvalt kuulama, uksed on avatud kõigile.

Foto Pille Nagel

Muusikalaager Mäetagusel

Pille Nagel
Iisaku Kunstide Kooli direktor

Kahel augustilõpu päeval toimus Iisaku Kunstide Kooli muusikalaager Mäetagusel. Osales 22 muusikaõpilast – ikka vabatahtlikkuse alusel, kes soovisid, need tulid. Idee, ühendada muusikalaager spaa külastusega, tuli kunstide kooli õpilasnõukogult. Eks olnud ju esimene päev täis uute lugude õppimise tööd ja sellele järgnevalt oli täitsa tore õhtul ujulas lustida. Tööd tegid õpilased ja õpetajad tõesti tublisti. Õppimiseks olime valinud viis meie vallast üles kirjutatud pärimuslugu. Esimese päevaga sai lugude tekst ära õpitud. Teisel päeval läks juba lõbusamaks, sest alustasime ansambliga kokku harjutamist. Koosmäng on ju igal juhul kõitev tegevus. Lahe on kuulata, kuidas pillid omavahel kokku kõlavad ja kuidas palad iga läbimänguga paremini kõlama hakkavad. Laagrilaulude õhtu ja kontsert vanematele käisid samuti laagrielu juurde. Alanud õppeaastal saab laagris õpitud lugusid kindlasti veel nii mõnelgi kontserdil kuulata. Eks algus ole tehtud, aga lihvida saab esitust veelgi. Nii see repertuaar koguneb ja lavaline kindlus tuleb.

Täname võõrustamast, von Rosen Spa ja Mäetaguse rahvamaja.

Kunstiõpilaste looduspraktika laager

Kaja Tina
Iisaku Kunstide Kooli õpetaja

Välitingimustes joonistamine ja maalimine on osa kunstiklassi õppekavast. Laagris õpime objekte looduses märkama ja vaatlema ning erinevates tehnikates kujutama. Tänavune laager toimus Kallastel. Ilmad olid üsna jahedad ja vihmased, nii maalisime esimese tööna lahke perenaise aias leidunud pojenge. Kuigi tegime seda ruumis, oli õhus nii palju niiskust, et värvi kuivamine võttis tavapärasest kauem aega. Sama mure saatis meid kogu laagrisoleku aja. Sellegipoolest õnnestus maalida Peipsi järve ja randa ning romantilisi linnavaateid. Kui päike tuli välja, saime joonistada vanu õunapuid ja laagripaiga hooneid. Õhtuseks meelelahutuseks korraldasime viktoriini ja lavastasime vanasõnu. Kõige populaarsemaks tegevuseks osutus tuntud kunstiteoste nagu „Doktor Tulpi anatoomia“, „Tapetud Marat“, „Karje“, „Autoportree äralõigatud kõrvaga“, „Köögitüdruk“, „Beduiinlanna portree“, „Mees lõviga“, „Laps joonistusega“ ja paljude teiste lavastamine. Meie õpilased on väga loomingulised ja suurepärased ümberkehastujad. Pole vist vaja lisadagi, et nalja sai selle juures palju. Laagri lõpetuseks vaatasime üle valminud tööd, valisime enda ja teiste tööde hulgast lemmikuid. Parimatest töödest paneme kokku näituse, mida saab vaadata Iisaku Kihelkonnamuuseumis septembris ja oktoobris.

Kutsume teid kandideerima konkursile „Kaunis kodu“

või esitama kandidaadiks
oma naabri, sõbra või muu kauni paiga Ida-Virumaal.
Kui kandidaadi esitab keegi teine, peab objekti omanik olema nõus konkursil osalemise ja objekti hindamisega.

Ettepanekuid ja kandideerimisavaldusi ootame kuni 15. maini 2027 e-posti aadressile ivol@ivol.ee või läbi veebilingi: Konkursi “Ida-Virumaa kaunis kodu” kandidaadi esitamise avaldus – vormi täitmine (https://tinyurl.com/mrxchjfe)

Konkursile on oodatud nii traditsioonilised kodud kui ka teised silmapaistvalt kujundatud objektid.

KONKURSI KATEGOORIAD ON:
- Kaunis kodu
- Kaunis kortermaja
- Heakorrastatud asutus või ettevõte

LISAKS ERIAUHINNAD:
- Energiasäästlik elukeskkond
- Kaunis tervisespordirajatis
- Kaunis muinsuskaitseobjekt
- Kaunis ja põnev mängumaja

Konkursile esitatud objekte hindab Ida-Virumaa Omavalitsuste Liidu heakorrakomisjon, kes valib välja parimad, et esitada need maakondlikule konkursile „Eesti kaunis kodu 2027“.
Hindamisel lähtutakse vabariikliku konkursi „Kaunis Eesti kodu“ hindamise alustest (https://tinyurl.com/4mvhy8a4)

Maakondliku konkursi laureaadid esitatakse autasustamiseks Vabariigi Presidendile. Laureaat saab Vabariigi Presidendilt tänukirja, teemakohase seinaplaadi, EKKÜ rinnamärgi ja albumi „Eesti kaunis kodu 2027“.

Korraldaja:
Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit
E-post: ivol@ivol.ee

Fotod Aulis Pärnpuu

Alutagusel heisati 4. juunil Eesti lipp 120 m kõrgusel merepinnast

TAGASIVAADE SUVEL TOIMUNUD LIPUPÄEVALE

Ene Raudar

Igal aastal kerkib juunikuu lähenedes taas esile teema, et Ida-Virumaal on riigilipu kasutamisega palju probleeme, see tähendab, et trikoloori näeb riiklikel pühadel ja muudel tähtpäevadel vähem kui mujal Eestis. On arutletud ja lahendust otsitud maakonna-üleselt. Ka Alutaguse valla kultuurikorraldajad ja ettevõtjad on pikalt mõelnud, kuidas olukorda parandada ja omalt poolt aidata teadlikkust kasvatada.

Sel aastal panime seljad kokku ja tegime algust ühe avaramat mõõtu sündmusega Eesti lipu päeval 4. juunil, Estonia Elamuspargis ehk Estonia kaevanduse aherainemäel. Leidsime, et koht ja teema kõlksuvad omamoodi kokku ning esmapilgul justkui erinevate asjade ühele mäele kokku toomine võiks moel või teisel muutuda eriliselt meeldejäävaks.

Alutaguse neli leivameistrit olid lipu 142. aastapäeva puhul küpsetanud 142 leiba, mida jagus nii priilt maitsmiseks kui ka kaasaostmiseks.

Lapsed leidsid tegevust käsitöötelgis ja pallide täpsusviskealal, kõik soovijad said olla osalised kunstiloomes ja vedada kolme värviga pintslitõmbeid kohapeal valmivale kolmikteosele Trikoloor-ART.

Kontserdiosas jagus mitmekülgset muusikat: Mäetaguse orkester tegi otsa lahti, andis siis teatepulga meeskoorile KAEVUR, nemad omakorda Kauksi bändile ja ankrumehena tuli õhtu lõpusirgele Tanel Padar, kelle loo „Welcome To Estonia“ saatel lipp langetati.

Tunnike enne päikeseloojangut tehti ühine lipuretk ümber mäeladva, et kiigata igasse ilmakaarde ja tänada Ilmataati, kes sündmusele lahke loa andis.

Rahvast oli uudistama tulnud üksjagu, nii et poolteist parklat oli autodega palistatud, kuid kümned ja kümned jäid veel tulemata, kes samal ajal juba Rakveres meeste tantsupeol proove tegid.

Mäe haldajad hoiavad heakorda ja investeerivad jooksvalt kõigesse, et ka edaspidi seal omanäolisi sündmusi toimuda saaks. Romuralli on juba kanda kinnitanud, jooksjad ja ratturid samuti tee üles leidnud. Lipupäevast osa saanute tagasiside oli sedavõrd positiivne, et mõttes on sedagi seal jätkata. Ruumi või õigemini kasutusala jagub mäel küllaga ning meelelahutust samuti, häid suhteid tuleb hoida vaid Ilmataadiga, et tuju tase ei langeks.

Küllap on ka järgmisel aastal põhjust lipupäeval mäele tulla, seniks aga leidke üles Alutaguse valla kultuuriasutused, kel alati midagi pakkuda on.

Kiikla kogukonna kirev suvi

Ruth Linnard
Kiikla rahvamaja juhataja

Kui talv on õppimise ja harjutamise aeg, siis suvel saab nautida tehtud töö vilju. Kiikla rahvamaja huviringidel on selja taga tõeliselt tegus suvi. Tantsitud on nii suurel staadionil kui mõisaõuel, peetud kalapäeva ilma veekoguta ning jõutud lõpuks ühise seltskonnaga lausa Hiiumaale. Palju tegemisi, palju häid inimesi ja lõpuks terve sületäis hetki, mida tahaks veel natuke enda ligi hoida.

Kiigelind. *Foto: Mona Teppor*

NAISRÜHM KIIGELIND SAI TÄNAVU TAAS VÕIMALUSE TANTSIDA KALEVI STAADIONIL.
Juunis toimus VII Eestimaa võimlemispidu „Maaelu võlu" ning Kiigelinnud olid tublide maainimestena kohal. Seekord lausa topelt koosseisuga: 16 tantsijat ja juhendaja Marju. Meie tantsuks oli imeilus „Kuldne põld".

Nädala jagu päevi Tallinnas tähendas proove vihmas ja päikeses, ootamist, kordamist ja uuesti alustamist. Aga sinna vahele mahtus ka piisavalt vaba aega, ja lõpuks hetk, mille nimel kõik eelnev oli olnud: suur staadion, muusika, inimesed sinu ümber ja teadmine, et oled taas üks pisike osa millestki väga suurest ja hingematvalt ilusast. Seda tunnet on raske sõnadesse panna. Üksi ei saakski seda kogeda. Selleks peab su kõrval olema terve väljakutäis inimesi, kes teavad täpselt, millal astuda, pöörata ja hingata. Seekord olime selle suure tantsupere liikmed võimlemisrühmana ja küll oli hea seal olla.

Aga „Kuldse põlluga" polnud Kiigelinnu suvi veel kaugeltki tantsitud. Ees ootasid Mäetaguse mõisapäev, Kiikla kalapäev ja lõpuks Hiiumaa. Sinna jõudsime aga pisut hiljem.

KUIDAS PIDADA KALAPÄEVA ILMA VEEKOGUTA?
Augusti alguse külapäev on Kiiklas juba traditsioon. Tänavu sai see nimeks Kiikla küla kalapäev. Ideel oli ainult üks pisike puudus: Kiiklas pole veekogu.

Aga Kiiklas on varemgi suudetud üsna loominguliselt mõtelda. Koroonaajal pidasime näiteks jõule augustis. Olid liumägi, jõuluvana ja lumememmed. Kui saab jõule pidada keset suve, küllap saab siis ka kalapäeva pidada ilma veekoguta.

Päris kalast tehti muidugi süüa. Kalatoitude valmistamist õpetas huvilistele Taavi Vogt. Tantsida sai mereteemalisi pärimustantse, õpetajaks ikka Marju Aul, kes muu! Sai harjutada spinninguviset märklaua pihta. Kala sai ka püüda, tõsi küll, et magnetiga mängukala. Ning orbeez'ide (väikesed värvilised pallikesed, mis vees leotades imavad endasse suure koguse vedelikku ja kasvavad mitu korda suuremaks) seest tuli üles leida ja ära sorteerida väikesed mängukalad ja -kilpkonnad. See oli üks neist mängudest, mille puhul võib kavandades arvata, et küllap meeldib lastele. Kohapeal selgus aga, et sama innukalt sobrab küünarnukkideni kleepuvas geelis ka pensionär.

Toomas Lunge ja Tõnu Raadik. *Foto: Ruth Linnard*

Kogupere kalamänguks oli spetsiaalne tööleht, kus jagus nii nuputamist kui loovust nõudvaid ülesandeid. Kõik muidugi kalade ja kalapüügiga seotud. Ühes ülesandes tuli segi aetud tähtedest kokku panna õiged kalanimed. Loodetavasti tahavad ka vallalehe lugejad pisut pead murda. Millised kalad on peidus nende anagrammide taga – *tilasak, haseering, rasejang, sikadiiv, kergo, maribuks, huriment ja huuletuga?*

Loomulikult oli avatud ka meisterdamistelk, sest Kiiklas armastatakse käsitööd. MTÜ Lokirebaste juhendamisel valmisid seekord päikesepüüdjad ja tuulekellad. Kalakujulised, muidugi.

Muusikalist vahepala pakkusid Toomas Lunge ja Tõnu Raadik, kes tõid kalapäevale merelaule ning sekka lõbusaid lugusid. See oli kontsert, kus piir esinejate ja publiku vahel muutus järjest väiksemaks ning lõpuks oli tunne, nagu oleks kokku saanud üks suur sõbralik perekond. Huvitava valikuga mereteemaliste laulude vahele pajatas Toomas Lunge muhedaid lugusid ja Tõnu Raadiku viiulimängus oli ehedat rõõmu, et lausa kutsus kaasa rõõmustama.

Foto: Ruth Linnard

VÄGEV VÄHK JA TÄITMATU NAINE
Päeva lõpetas Kiikla kogukonnateater. F. R. Kreutzwaldi „Eesti rahva ennemuistsete juttude" esmailmumise 160. aastapäeva tähistamiseks valisime lavastamiseks muinasjutu „Vägev vähk ja täitmatu naine". Ja üllatus-üllatus: ka seal oli juttu kalapüügist, sest eks see vägev vähk ju niimoodi õnge sattuski, et kiuslik naine mehe kallil heinaajal kala püüdma saatis.

Lugu on iseenesest lustlik, tee etenduseni aga pikk. Ja mitte alati lustlik. Seda eriti siis kui esikas hakkab lähenema ja tundub, et mitte miski ei ole õigesti. Ühes proovis naerad, teises tahaks juukseid katkuda. Vahel põled nii suure leegiga, et lausa valus hakkab. Ja proovid jälle, otsid ja katsetad ja ühel hetkel hakkab sündima see, mida alguses ainult ette kujutasid. Ja kui siis lõpuks etenduse ajal kogu trupp: näitlejad, rahvatantsijad ja rahvamuusikud ühes hingavad, oma etteastet naudivad ja endast kõik annavad, siis on tunne, et kogu see proovides põlemine on olnud seda väärt.

JA SIIS TULI HIIUMAA
Pärast kalapäeva võis lõpuks ette võtta suve kõige magusama seikluse.

Kiikla kogukonnal on saanud tavaks ühine idee- ja huvireis. Sõidame vaatama, kuidas mujal elatakse ja mida põnevat tehakse, kogume uusi mõtteid ning viime omalt poolt kaasa selle, mida meie oleme õppinud.

Tänavu sõitsime Hiiumaale. Kiigelind, kogukonnateater, rahvamuusikud ja maadaamid. Käisime OUK Distillerys, Riburada metsamängude pargis ja Eiffelis ning vaatasime, kuidas nutikad inimesed on osanud leidlikest ideedest midagi päriselt toimivat kasvatada. Uudistasime Viscosa kultuuritehast ja viisime hiidlastele külakostiks oma etenduse. Nautisime randu, kaesime Hiiumaad Kõpu tuletorni tipust ning matkasime Sääretirbile.

Aga lõpuks ei jää reisidest meelde vaid need paigad, mille nimi reisikavas kirjas. Meelde jäi meri. See, kuidas ta loksub ja kuidas võid lihtsalt kuulata. Varahommik, kui paljud veel magavad aga ees ootab esimene ujumine. Soolane vesi, vaikne rand ja tunne, et kuhugi pole kiiret. Meelde jäävad bussis räägitud jutud, ühised söögikorrad, saun ja tantsimine tähistaeva all, naer ja need täiesti tavalised hetked, mida ei oska reisiplaani kirja panna. Ja kõige rohkem jäävad meelde inimesed, kellega seda kõike jagasid.

SELLINE SEE SUVI OLIGI
Kui nüüd suvele tagasi vaadata, siis võiks ju kokku lugeda esinemised, proovid, mängud, väljasõidud ja läbitud kilomeetrid. Aga need ei ole kõige tähtsamad. Oluline on, et saime seda teha koos. Üksi võib minna ujuma, kuulata kontserti või sõita Hiiumaale. Aga Kalevi staadionil ei sünni „Kuldne põld" üksi. Küla kalapäeva ei mõtle ega tee valmis üks inimene. Näidend ei jõua lavale ilma nendeta, kes tulevad õhtust õhtusse proovi. Ja ilusal reisil on rohkem värvi kui teed seda kogukonnaga koos.

Selles ehk ongi huvitegevuse kõige suurem võlu. Talvel tuleme kokku, õpime ja harjutame. Teeme vahel sama asja kümme korda järjest, vaidleme, parandame, proovime uuesti. Ja siis tuleb hetk kui kummardad peale etendust. Ja tunned, et kõik see oli seda väärt. Ja kui siis veel mõni nädal hiljem seisad varahommikul Hiiumaa rannas, meri loksub vaikselt ning ees on veel terve päev heade inimestega, siis saad aru et tahaks uuel hooajal kõike seda uuesti kogeda.

Uus hooaeg on algamas. Esimese lõbusa mõõduvõtu peame 4. oktoobril kell 12 Kiikla virgestusalal, kus kõnnijalgpallis lähevad vastamisi Kiikla isetegevuslased. Ootame kõiki vaatama ja kaasa elama ning uurima, millega huviringides tegeldakse ja kus kaasa lüüa saaks. Näitering ootab kindlasti uusi liikmeid!

ОБЗОР ЗАСЕДАНИЯ ВОЛОСТНОГО СОБРАНИЯ АЛУТАГУЗЕ

Марин ГРЮНИНГ
секретарь волостного собрания

27.08.2026

- Утверждена новая редакция устава Основной школы Мяэтагузе. Устав обновлен в соответствии с действующим законодательством и фактической организацией работы школы, и регуляция стала более ясной и точной. Существенных изменений в целях и деятельности школы нет.
- Внесены изменения в порядок предоставления социальной помощи с целью создания правовой основы для оказания социальных услуг, предлагаемых за счет проектного финансирования. К проектным услугам в качестве временной услуги добавляется услуга мастера благополучия, который помогает пожилым людям и лицам, остро нуждающимся в помощи, справляться в повседневной жизни и обеспечивать свою безопасность и самостоятельность.
- Внесены изменения в порядок выплаты вознаграждений и пособий председателю и членам волостного собрания, а также членам комиссий. Размер компенсации за использование личного автотранспорта увеличен с нынешних 0,30 евро до 0,50 евро за километр, верхний предел компенсации остался на уровне 335 евро в месяц.
- На шести кадастровых единицах выявлены заброшенные строения: на недвижимости Лийви в деревне Иллука, на недвижимостях Лехте и Лийваугу в деревне Вазаверe, на недвижимости Ренну в деревне Поотсику, на недвижимости Лехисе в деревне Охаквере и на недвижимости Сирели в деревне Куртна. Остальные объекты, находящиеся в процессе рассмотрения, разрушились и вышли из эксплуатации, и они не считаются строениями по смыслу Закона о земельной реформе.
- Принята и представлена на публичную экспозицию детальная планировка недвижимостей Вахтрамяэ-Кыртси, Калмусе и Калмусте в деревне Раннапунгерья. Планировка предусматривает строительство жилых зданий, а также жилых зданий и зданий предприятий размещения с сезонной эксплуатацией; также предлагается сократить зону запрета на строительство вдоль реки Раннапунгерья в объеме площади под застройкой имеющегося здания на недвижимости Калмусе.
- Утверждена детальная планировка недвижимости Сааре в деревне Мяэтагузе. Планировка предусматривает образование шести земельных участков, четыре из которых предназначены для жилой застройки, один – для подъездной дороги и один – для объединения с соседней недвижимостью. Строительство связанных с планировкой сооружений регулируется административным договором, и строительство этих сооружений не повлечет за собой никаких обязательств или расходов для волости.
- Принято решение бесплатно приобрести в собственность волости недвижимость Карья теэ в поселке Мяэтагузе. Недвижимость с целевым назначением «земли транспорта» является частью публично используемой местной дороги. Расходы, связанные с нотариальной сделкой, несет волость.
- Принято решение продать на публичных торгах недвижимости ул. Валла 8, ул. Валла 10 и ул. Валла 12 в деревне Алайые. Начальные цены на недвижимости установлены 38 970 евро, 52 230 евро и 99 785 евро соответственно.
- Принято решение продать на публичных торгах недвижимости ул. Метса 1b и пер. Метса 11 с целевым назначением «для жилищного строительства», расположенные в деревне Алайые. Начальные цены на недвижимости установлены 49 830 евро и 48 750 евро соответственно.
- Принято решение о бесплатном отчуждении компании Alutaguse Haldus OÜ недвижимости ул. Kooli 7 в деревне Мяэтагузе для выполнения компанией своих уставных задач. В состав недвижимости входит обслуживающее здание и установленные на нем солнечные панели.
- Принято решение бесплатно передать компании Alutaguse Haldus OÜ находящиеся в собственности волости сооружения, связанные с уличным освещением, для выполнения административных задач по уличному освещению.

Протокол заседания собрания, принятые решения и постановления доступны в регистре документов: https://adr.novian.ee/alutaguse_vald/

Записи заседания собрания: на канале Alutaguse Vallavolikogu YouTube

Унитаз – это не мусорное ведро!

Ханнес Нийнепуу
Руководитель Alutaguse Haldus OÜ

Обычно люди не задумываются о том, что происходит после того, как они нажимают кнопку смыва в туалете. Вода уходит в трубы, и, кажется, с ней исчезает все остальное, что туда попадает. На самом деле, выброшенные в канализацию предметы никуда не исчезают. Они перемещаются по трубам к насосным станциям и очистным сооружениям, где любой неподходящий предмет влияет на систему и может серьезно нарушить ее работу.

Для водоснабжающей компании канализационная система точно отражает повседневные привычки людей. Каждый день в очистных сооружениях обнаруживаются предметы и отходы, которым нет места в унитазе или раковине. Помимо влажных салфеток, средств гигиены и пищевых отходов, в системе также находят игрушки, одежду, полотенца и нижнее белье. В канализацию часто попадают такие предметы, которые заставляют даже опытных работников очистных сооружений ломать голову.

Недавно мы ремонтировали очистные сооружения в Кийкла и даже представить себе не могли, что там обнаружим.

Всегда нужно хорошо подумать, прежде чем смывать что-то в унитаз.

Эти вещи выбрасывают в канализацию не со злым умыслом, а по незнанию или из соображений удобства. Но канализация – это не система утилизации отходов. Это техническая инфраструктура, предназначенная для приема (вместе с водой) только того, для чего она была построена – мочи, фекалий и туалетной бумаги.

Жир нельзя сливать в раковину

Также важно помнить, что кухонная раковина не предназначена для слива пищевых отходов.

Растительное масло, жир, соусы и другие пищевые отходы кажутся жидкими и безопасными в теплом состоянии, но в трубах они остывают и затвердевают. Жир в пищевых отходах начинает накапливаться на стенках труб и связывает другие отходы, такие как кофейная гуща и кусочки пищи.

Со временем могут образоваться серьезные засоры, влияющие на функционирование всей канализационной системы.

Помимо унитазов, при отводе сточных вод в канализацию предприятия питания должны устанавливать жироуловители. Автомастерские и автомойки также должны использовать специальные устройства предварительной очистки сточных вод перед сбросом воды в канализацию – пескоуловитель (отстойник) и маслоуловитель класса I. И все эти уловители должны своевременно очищаться.

Компания Alutaguse Haldus управляет в общей сложности 8 очистными сооружениями: в Мяэтагузе, Ийзаку, Тудулинна, Кийкла, Иллука, Куртна, Пагари и Куремяэ.

Засоры образуются постепенно

Тот факт, что дома вода беспрепятственно течет в унитазе или раковине, не означает, что система работает без проблем.

Часто проблемы развиваются постепенно, по мере накопления все большего количества отходов, которые не должны попадать в трубы. Многие засоры образуются на значительном расстоянии от источника засорения – в центральной канализации, на канализационных насосных станциях или очистных сооружениях.

Возникает экстренная ситуация, когда при засоре трубы останавливается отвод сточных вод либо через насосную станцию, либо через очистные сооружения главной насосной станции. На место приходится отправлять персонал для устранения засора. В худшем случае может «умереть» и сам насос. Одно дело – затраты на очистку и техническое обслуживание, но со временем может выйти из строя и само оборудование, что означает более крупные инвестиции.

Последствия засоров могут быть очень неприятными: обратный поток сточных вод в ваш дом, затопление улиц и, в худшем случае, загрязнение окружающей среды.

Канализация – это не чудо-оружие, которое уничтожит все, что в нее попадет

Современная канализационная система технически сложна и долговечна, но у нее есть свои пределы.

Канализационная система – это не мусорное ведро и не решение для утилизации отходов. Каждый посторонний предмет, попавший в систему, означает дополнительную нагрузку на насосные станции, оборудование и процесс очистки сточных вод.

Компания Alutaguse Haldus имеет в общей сложности 304 клиента, заключивших с ней договоры на водоснабжение и канализацию. В их число входят многоквартирные дома, частные дома, предприятия общественного питания, школы, детские сады, автомастерские, автомойки и т.д. Однако за этим стоит гораздо больше людей.

Трубы проложены под землей, вода течет из крана, и все, что нам больше не нужно видеть, исчезает в унитаз. Создается иллюзия, что система работает сама по себе. На самом деле, система не работает без регулярного технического обслуживания и постоянных инвестиций.

ДЕТАЛЬНАЯ ПЛАНИРОВКА

Распоряжением № 348 от 10.08.2026 г. Волостная управа Алутагузе утвердила детальную планировку недвижимости Пеэнемаа и прилегающей территории в поселке Мяэтагузе.

Зона планировки граничит с жилым районом Паргитагузе и включает кадастровые единицы Пеэнемаа (13001:001:1407) и ул. Тервисе 9 (49802:002:0552), а также частично ул. Тервисе L1 (49802:002:0549).

Целью составления детальной планировки является строительство жилых зданий на земельной единице Пеэнемаа. Детальной планировкой определены право на застройку и архитектурные условия для сооружения современной жилой среды.

Детальная планировка предусматривает соединение улицы Паргитагузе с планируемой в северном направлении улицей Тервисе, а также комплексное решение организации дорожного движения на территории района. Детальная планировка предусматривает образование из кадастровой единицы Пеэнемаа 10 земельных участков с целевым назначением «для жилищного строительства», 2 земельных участков с целевым назначением «земли транспорта» (для улицы и существующей пешеходно-велосипедной дорожки) и одного земельного участка с целевым назначением «сельскохозяйственные угодья». Земельная единица ул. Тервисе 9 будет разделена на земельные участки с целевым назначением «для жилищного строительства» и «земли транспорта».

С утвержденной детальной планировкой можно ознакомиться в информационной системе планировок: https://livekluster.ehr.ee/ui/ehr/v1/planning/30119348

С распоряжением об утверждении детальной планировки можно ознакомиться в регистре документов волости: https://adr.novian.ee/alutaguse_vald/dokument/7526812

Millal jõuab esimene pension kontole?

Pensioniavalduse esitamise järel tekib sageli kaks küsimust. Millal teeb sotsiaalkindlustusamet otsuse? Millal jõuab esimene pension kontole? Vastus sõltub sellest, kas pensioniõigus on juba tekkinud ja vajalikud dokumendid on olemas. Kui pensioniõiguse kindlakstegemiseks tuleb arvestada ka välisriigis töötatud aega või inimene taotleb pensioni mitmest riigist, osalevad menetluses ka teiste riikide pädevad asutused.

Sotsiaalkindlustusameti välishüvitiste valdkonna juht Kadri Tomingas selgitab, millal pensioni menetlemine algab, kui kiiresti otsus tehakse ning mida saab inimene ise sujuvamaks asjaajamiseks teha.

Millal algab pensioni määramise menetlus?
Eesti pensioni menetlus algab pensioniavalduse esitamisest. Otsuse tegemiseks peavad ametil olema ka vajalikud andmed ja dokumendid. Kui midagi puudub, küsib amet inimeselt lisainfot. Vanaduspensioni avalduse saab esitada kuni kuus kuud enne pensioniõiguse tekkimist.

Kui pensioni taotleja elab Eestis, kuid on varem töötanud Euroopa Majanduspiirkonna riigis, Šveitsis, Suurbritannias, Austraalias, Kanadas, Moldovas, Ukrainas, Valgevenes või Vene Föderatsioonis, saab pensionitaotluse koos vajalike dokumentidega edastada selle riigi pädevale asutusele Sotsiaalkindlustusameti kaudu. Üldjuhul peab teises riigis töötamise periood olema vähemalt üks aasta.

Kui kiiresti tehakse Eesti pensioni määramise otsus?
Kui pensioniavaldus esitatakse enne pensioniõiguse tekkimist, mida saab teha kuni kuus kuud enne õiguse tekkimist, ja kõik vajalikud andmed ning dokumendid on olemas, teeb sotsiaalkindlustusamet otsuse pensioniõiguse tekkimise ajaks.

Kui avaldus esitatakse pärast pensioniõiguse tekkimist, teeb amet otsuse üldjuhul 30 tööpäeva jooksul pärast seda, kui kõik vajalikud andmed ja dokumendid on olemas. Puuduvate andmete või dokumentide korral võib menetlus võtta kauem.

Lisatõendeid võib vaja minna näiteks enne 1999. aastat kogunenud tööstaaži kohta. Seda aega tõendatakse näiteks tööraamatu või teiste dokumentidega.

Millal makstakse esimene pension välja?
Esimene pension makstakse välja pärast pensioni määramise otsust. Hüvitis makstakse üldjuhul välja hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul otsuse tegemisest.

Seetõttu ei pruugi esimene pension laekuda tavapärasel pensionipäeval. Kui pensioni määratakse tagasiulatuva perioodi eest, sisaldab esimene väljamakse ka selle aja eest kogunenud pensionisummat.

Edaspidi makstakse pensioni jooksva kuu eest ette, üldjuhul iga kuu viiendal kuupäeval.

Miks võtab välisriigi pensioni menetlemine rohkem aega?
Välisriigi pensioni puhul peab sotsiaalkindlustusamet vahetama teavet teise riigi pädevate asutustega. Välisriigi pädev asutus kontrollib edastatud teabe õigsust ja koostab vastuse oma riigi õigusaktide alusel.

Menetluse kestus sõltub riigist ja juhtumi keerukusest. Mõnikord tuleb küsida lisateavet tööandjate, töötamisperioodide või kindlustusandmete kohta. Menetluse kestus sõltub riigist, kuhu päring saadetakse. Näiteks võib lepinguriigilt vastuse saamine võtta kuus kuud kuni poolteist aastat.

Mida saab inimene ise teha?
Pensioni taotlemist tasub alustada varakult. Eriti oluline on see siis, kui inimene on töötanud välisriigis.

Enne avalduse esitamist tasub kontrollida,
- kas kõik töötamisperioodid on õiged;
- kas enne 1999. aastat töötatud aja kohta on tõendid;
- kas välisriigis töötamise andmed on võimalikult täpsed;
- kas kontaktandmed ja pangakonto on õiged.

Välisriigis töötamise kohta tasub märkida riik, tööandja ja töötamise aeg. Võimaluse korral tuleb lisada kindlustusnumber ning olemasolevad töödokumendid.

Kui amet küsib lisateavet, palume see edastada võimalikult kiiresti.

ARTIKLISARI „Voola targalt“

Annabel Piho
Veemajanduskava koordinaator

Keskkonnaamet ja LIFE IP CleanEST projekt on loonud veemajanduse teemalise artiklisarja, et toetada Lääne- ja Ida-Virumaa elanikke teadlikkust võimalusest panustada oma kodukoha veekeskkonda. Järgmise kuue kuu jooksul ilmub vallalehes artiklisari veemajanduse teemadel – selgitame, mis mõjutab meie veekogude seisundit, elukeskkonda ja kuidas me saame igapäevaselt oma vett targalt kasutada. Juttu tuleb nii reovee, maaparanduse kui ka paisutamise teemadel. Sarja eesmärk on tuua veemajanduse küsimused lugejale lähemale ning näidata, kuidas saame üheskoos hoida Eesti vee puhta ja elujõulisena.

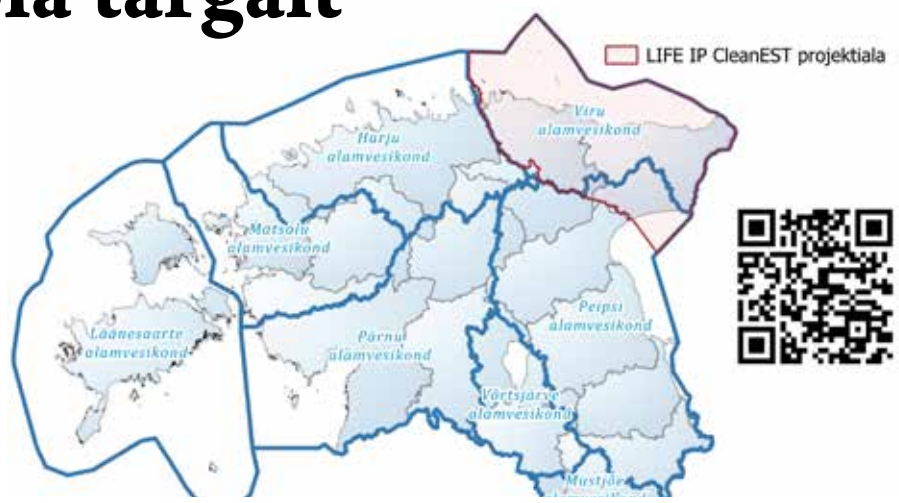

MIS ON VEEMAJANDUSKAVA?
Lühidalt on veemajanduskava riiklik plaan Eesti vete hea seisundi saavutamiseks ja säilitamiseks.

Jõgesid, järvi, rannikumerd ja põhjavett mõjutavad paljud erinevad tegurid nagu reovesi, põllumajandus, tööstus, kaevandamine, paisud ja maaparandus. Vesi liigub mööda valgalasid ega järgi kinnistu või omavalitsuse piire. Sellest tulenevalt on vaja terviklikku plaani, mis ühendab teadmised veekogude seisunditest, nende mõjutajatest ja võimalikest lahendustest. Seda kõike arvestades on loodud veemajanduskava ehk vete terviseplaan.

Veemajanduskava koostatakse iga vesikonna kohta kuueks aastaks. Hetkel kehtib kava aastateks 2022–2027 ning järgmise perioodi, 2028–2033 kava koostamine on alanud. Kava koostamise raames hinnatakse pinna- ja põhjaveekogumite seisundit ning kirjeldatakse neid mõjutavaid koormusi. Kavas seatakse keskkonnaeesmärgid ning määratakse tegevused nende eesmärkide saavutamiseks. Veemajanduskava hõlpsamaks planeerimiseks ja rakendamiseks on Eestis määratud kolm vesikonda: Ida-Eesti, Lääne-Eesti ja Koiva vesikond. Sina elad Ida-Eesti vesikonnas, Viru alamvesikonnas!

„VIRUMAA VEED PUHTAKS!“
EHK LIFE IP CLEANEST
Ida- ja Lääne-Virumaal toetab veemajanduskava elluviimist Euroopa Liidu LIFE programmi projekt LIFE IP CleanEST. See kümme aastat kestev projekt alustas 2019. aastal ja kestab 2028. aastani. Projekti on ellu kutsutud Viru alamvesikonna vete seisundi parandamiseks ja veemajanduskava planeerimise ning rakendamise toetamiseks. Selle kaudu viiakse ellu veemajanduskava meetmeid ning katsetatakse uusi lahendusi. Tähelepanu all on nii jääkreostus, kaevanduste ja tööstuse mõju, põllumajanduskoormus kui ka jõeliste elupaikade taastamine. Näiteks eemaldati Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi toel Purtse ning Erra jõgede 18 kilomeetrilt 130 000 kuupmeetrit jääkreostust. Lisaks eemaldati Püssi pais ja asendati kärestik-kalapääsuga, mis avas rändeteed tuhandetele lõhelistele. Koos Riigimetsa Majandamise Keskusega rajati Aidu karjääri matkarada ning Eesti Maaülikooliga töötati põllumeeste tööd toetav väetamiskalkulaator.

RÄÄGI KAASA!
Igaühel on võimalus anda panus kava sisu ja meetmete kujunemisse. Veemajanduskava koostamisel toimub avalik kaasamine, mille käigus saavad elanikud, ettevõtted ja teised huvirühmad esitada ettepanekuid ning arvamusi. See aitab tagada, et kava arvestab kohalike inimeste vajaduste ja teadmistega.

Veekogude seisundit võivad mõjutada nii paisud kui põllumajandus- ja tööstustegevus. Nendes valdkondades tegutsedes on oluline olla teadlik, millises seisundis on veekogud, kas Sinu tegevus neid mõjutab ja milliseid tegevusi oleks vajalik vee seisundi hoidmiseks teha. Avalike kaasamisürituste kohta leiab teavet Keskkonnaportaalist. Samal lehel saab esitada ka ettepanekuid.

Küsimuste või tähelepanekutega võib pöörduda ka piirkondliku veemajanduskava koordinaatori poole. Koordinaator aitab selgitada, millised tegevused on konkreetse veekogu või piirkonna jaoks kavandatud, keda need puudutavad ning mida saab vee seisundi parandamiseks teha. Samuti viib ta kokku vajalikud osapooled, vahendab teavet ja aitab leida vastused meetmete rakendamisega seotud küsimustele.

Vee-teemadel saab kaasa rääkida igaüks. Kui sinu kodukohas on jõgi, järv või allikas, mille seisund teeb muret, või tead head lahendust, mida võiks rakendada, anna sellest kindlasti märku. Oma tähelepanekud saab lisada ka kaardile veebilehel veestik.info.

Järgmise artikli teema: Veekaitsevöönd – miks on see oluline ja mida seal järgida?

Hoov puhtaks!

Tee vana autoga lõpparve ja register korda

Piret Otsason
Kliimaministeeriumi tootjavastutuse ja ohtlike jäätmete valdkonna juht

Kui sinu või su lähedaste hoovis on aastaid seisnud auto, millega keegi enam sõitma ei hakka, siis on nüüd hea võimalus sellest vabaneda. 19. oktoobril algab üle-eestiline romusõidukite kogumiskampaania, mille käigus viiakse seisma jäänud romusõidukid tasuta ära.

Vanad autod kipuvad hoovinurka aastateks seisma jääma. Alguses ikka mõeldakse, et ehk läheb seda veel kunagi vaja ning selle saab veel korda teha. Aastate möödudes kasvab auto rohtu, rehvid vajuvad maasse ning sõidukist saab romu, mille äraviimine tundub järjest keerulisem.

Romukampaania on hea aeg, et lõpuks tegutseda. Võta jäätmekäitlejaga ühendust ja anna oma romu mugavalt ära! Kampaania käigus äraveetavate romusõidukite eest raha ei maksta, kuid käitleja korraldab ise sõiduki transpordi. Jäätmekäitlejale saab üle anda ka osaliselt lammutatud sõidukeid.

Viimane aeg oma romust vabaneda on ka seetõttu, et alates 2027. aastast laieneb mootorsõidukimaks sõidukitele, mis on üle kahe aasta olnud kindlustuseta ja ülevaatuseta. Lisaks tasub sel aastal kustutada liiklusregistrist sõiduk, mis on hävinud või kadunud, sest kuni 2026. aasta lõpuni saab neid ilma lammutustõendita kustutada 15-eurose lõivuga, järgmisel aastal tõuseb lõiv 800 eurole.

Seega, kui sõiduk on alles, anna see jäätmekäitlejale ja saad lammutustõendi. Lammutustõendiga sõiduki liiklusregistrist kustutamisega lõivu ei kaasne. Kui sõidukit enam olemas ei ole, tee korda liiklusregistri andmed, et vältida uuel aastal kohustusi.

Enda sõidukile äraveo tellimine
Kui romusõiduki äraveo tellib selle omanik, siis tuleb tal esitada jäätmekäitlejale kehtiv registreerimistunnistus. Kui sõiduki dokumendid on kaduma läinud, saab ühendust võtta Transpordiametiga. Kampaania ajal väljastatakse omanikule vajalikud dokumendid tasuta.

Kui hoovis on võõras romu
Kui kinnistul seisab vana sõiduk, mille omanik on teadmata, kontrolli kõigepealt Transpordiameti taustakontrollist, kas sõiduk on veel liiklusregistris. Kontrollimiseks piisab registreerimisnumbrist või VIN-koodist. Kui sõiduk on liiklusregistrist juba kustutatud, saab selle ära anda inimene, kelle valduses auto on või selle kinnistu omanik, kus auto seisab. Endise omaniku luba ega auto dokumente sellisel juhul vaja ei ole.

Aita võimalusel lähedasi
Eakamale inimesele võib romu äraveo korraldamine või omaniku väljaselgitamine tunduda keeruline. Kampaania ajal tasub küsida ka oma lähedastelt, kas nende hoovis, talus, garaaži taga või põllu servas seisab mõni vana auto, millest nad ei ole ise suutnud vabaneda. Paku võimalusel abi – kontrollige koos sõiduki andmeid ning võtke ühendust kampaanias osaleva jäätmekäitlejaga.

Miks ei tasu romu seisma jätta?
Romusõiduk on ohtlik jääde. Vanast autost võivad lekkida õlid, kütus ja muud ohtlikud vedelikud, mis võivad sattuda pinnasesse ja põhjavette. Sõiduki nõuetekohase käitlemise korral saab selle osasid korduskasutada ning metallid ja muud materjalid ringlusse suunata.

Romusõiduki tasuta äraveo saab tellida alates 19. oktoobrist kuni 8. novembrini. Veo tellimiseks võta ühendust ühega neist jäätmekäitlejatest:
- **Eesti Autolammutuste Liit – info@elv.ee, 578 77 233;**
- **Kuusakoski – firma@kuusakoski.ee, 13 660;**
- **Metruna – kopli@metruna.ee, 1817.**

Veendu, et romule järgi tulevale puksiirile oleks tagatud vaba ligipääs ja ohutu teenindusruum.

Täpsem info tingimuste ja taotluste esitamise kohta: www.kliimaministeerium.ee/romusoidukid.

Romukampaania toimub Kliimaministeeriumi, Keskkonnaameti, Transpordiameti, Eesti Autolammutuste Liidu, Kuusakoski AS ja Metruna OÜ koostöös. Kampaania toimub sel aastal seitsmendat korda ning viimast korda Kliimaministeeriumi eestvedamisel. Varasemate kampaaniate tulemusel on jäätmekäitlejatele üle antud kokku 1775 romusõidukit.

Selisoo laudtee. *Foto RMK*

Uus laudteelõik viib Selisoo külastajad turvalisemalt Suurlauka äärde

Joonatan Pärn
Riigimetsa Majandamise Keskus

Ida-Virumaal Alutaguse rahvuspargis asuval Selisoo RMK matkarajal valmis uus 60-meetrine laudteelõik. Varem suurvee ajal vee alla jäänud rajalõik on nüüd viidud kõrgemale ja kuivemasse kohta, et külastajad saaksid Suurlauka ääres liikuda turvalisemalt ja mugavamalt ka pärast veerohkeid perioode.

RMK looduskaitsespetsialisti Ants Animägi sõnul võttis ehitustöö ettevalmistamine omajagu aega. Kuna tegemist on kaitseala sihtkaitsevööndiga, tuli koostada ehitusprojekt, saada kooskõlastus Keskkonnaametilt ning ehitusluba kohalikult omavalitsuselt. Lisaks sai töid teha ainult ajavahemikul 1. augustist kuni 31. jaanuarini, et vältida häiringuid kaitsealustele liikidele ja nende pesitsusele.

„Uus rajalõik asub nüüd veepiirist veidi kaugemal ja kõrgemal pinnavormil, kus üleujutusohtu ei ole. See muudab matkaraja külastajatele turvalisemaks ning võimaldab rada mugavamalt kasutada ka pärast suurvee perioode," ütles Animägi.

2024. aastal lõppesid Selisoos raba veerežiimi taastamise tööd –muu hulgas parandati rabas asuva Suurlauka olukorda, mille veetase oli kraavituse tõttu languses. Vee väljavool Suurlaukast suleti ning lauka ja kogu Selisoo raba veetase on tänase seisuga paranemas.

Veerežiimi taastamistööde käigus uuendati ka matkaraja laudteid, kuid raba veetaseme tõusuga ning suurvee ajal selgus, et osa Suurlauka äärsest teest jäi ajuti vee alla. Tänaseks lõppenud tööde käigus rajati Suurlauka äärde kõrgemale pinnasele uus 60-meetrine laudteelõik.

Suurlauka veetase on püsinud kõrgem kui enne 2024. aastal tehtud veerežiimi taastamistöid ning Selisoo veerežiim liigub järk-järgult looduslikuma seisundi suunas. Kõrgem veetase on loonud paremad tingimused ka veelindudele, keda pesitseb Suurlaukal nüüd varasemast rohkem.

Loodushuvilised saavad nüüd oma silmaga jälgida, kuidas Selisoo maastik muutub taas looduslikule märgalale omasemaks.

/// SPORDIST LÜHIDALT ///

Aveli Juursalu on kepikõnni maailmameister ja kahekordne hõbe

Lahtis toimunud INWA Nordic Walking World Championships saavutas Aveli Juursalu 5 km ja 10 km distantsil hõbemedali ja naiste teates Eesti koondises kuldmedali.

Kaisa Kukk Tallinna Sügisjooksul naistest teine ja Eesti meistrivõistlustel 10 km maanteejooksus kolmas

Tallinnas toimunud Tallinna Sügisjooksu 10 km distantsil saavutas naistest teise koha Kaisa Kukk ajaga 37:00. Tubli tulemuse sai ka Hillevi Velba, kes lõpetas saja seitsmekümnendana ajaga 42:29. Kokku oli lõpetajaid 5604.

Pärnus toimunud Kahe Silla Jooksu raames selgitati ka Eesti meistrid 10 km maanteejooksus. Naistest saavutas kolmanda koha Kaisa Kukk ajaga 36:38, N40 vanuseklassis oli ta esimene.

Ida-Virumaa grävelisõitjate tubli esinemine Alutaguse Grävelil

Alutaguse Tervisespordikeskuses peetud Alutaguse Grävelil selgusid Eesti parimad gravelisõitjad. Eliitklassides said võidud Kirill Tarassov (Murla Team) ja Aidi Gerde Tuisk (Hitec Products – Fluid Control). M40-44 vanuseklassis Taavi Selder Jõhvi vallast kolmas, M55-59 Sergei Karpenko Narvast samuti kolmas. 78 km distantsi M60-64 vanuseklassi võitis Viktor Šemarin Narvast. 56 km distantsil oli naistest parim Liisa Säde Iisakust.

Herta Rajas maailmameistrivõistlustel juunioride klassis paarissprindis kolmas

Lätis, Madonas peetud rullsuusatamise maailmameistrivõistlustel saavutas Herta Rajas Alutaguse Suusaklubist juunioride klassis koos Anett Liisa Partsiga vabatehnika paarissprindis kolmanda koha.

Fotod Mirjam Vinkler

Aktiivse liikumise ringi suvepraktika tõi Alutaguse noored kokku

Marjaana Lepiste
Iisaku noortekeskuse noorsootöötaja

Augustis kogunesid Alutaguse valla erinevate piirkondade noored Alutaguse Tervisespordikeskusesse, et veeta neli tegusat ja elamusterohket päeva aktiivse liikumise ja vibu laagris. Laagri peamine eesmärk oli pakkuda noortele suurepärast võimalust liikuda, omandada uusi oskusi, proovida erinevaid spordialasid ning veeta koos sõpradega aega nutivabalt ja lõbusalt.

Laagri esimesel päeval said nooremad tutvust teha rahvastepalliga ning vanemad võrkpalli põhitõdedega. Alguses ei olnud kõik oskused veel käpas, kuid noored olid tublid ja proovisid alati uuesti. Päevad olid täis harjutamist, õppimist ja üksteise innustamist. Õhtuti jätkus tegevus erinevate meeskonnamängudega, kus sai proovile panna nii kiiruse, osavuse kui ka meeskonnatööoskused.

Teine päev tõi kaasa palju põnevust. Üheks laagri lemmikuks kujunes laserlahing metsas, millega kaasnes korralikult adrenaliini ja nalja. Lisaks said noored proovida vibulaskmist, harjutada erinevaid täpsust nõudvaid oskusi ning tutvuda *disc*golfiga.

Hommikud algasid ühise võimlemisega ning päeva sisse mahtus ka palju naeru ja ühiseid hetki. Sööklas oodati toitu või juhendajaid lauamängudega ning nii muutusid ka tavapärased söögipausid lõbusaks koosolemise ajaks.

Kolmandal päeval jätkusid sporditegevused, kuid õhtu tõi kaasa hoopis teistsuguse meeleolu. Toimus Barbie ja Keni teemaline tantsuõhtu, kus sai tantsida, limbovõistlusel osaleda, nautida suupisteid ning lõõgastuda saunas ja basseinis.

Laagri viimasel päeval võeti õpitu võistlustel kokku, vanemad võrkpallis ning nooremad rahvastepallis. Võistluspäev pakkus pinget, kaasaelamist ja rõõmu ning see näitas, kui palju olid noorte oskused laagri jooksul arenenud ja mäng muutunud kindlamaks. Paranenud oli oskus palli püüda ja vistata, võrkpalli üle võrgu servida ning meeskonnatöö. Lisaks spordile ja muudele eelpool mainitud tegevustele jäävad laagrist kindlasti meelde ka laagri reeglite ja oma toa sildi tegemine ning koos veedetud aeg. Ühiselt jõuti vaadata ning kaasa elada ka Euroopa kergejõustikuvõistlustele.

Noorte tagasiside oli üheselt positiivne – laager oli äge, lõbus, aktiivne ja põnev, seltskond oli tore, juhendajad head ja toit maitsev ning muidugi tundus noortele, et laager sai liiga kiiresti läbi.

Suur aitäh kõikidele juhendajatele ja korraldajatele, kes aitasid luua noortele neli tegusat ja meeldejäävat päeva!

Noorte endi sõnadega: „Tuleksime järgmisel aastal kindlasti ka!"

KULTUURIKALENDER

• 27. septembril kell 12
Iisaku rahvamajas
MÄLUMÄNG

• 29. septembril kell 15
Kurtna noortekeskuses
SÜGISANDIDE PIDU
Mängime, toitume tervislikult, tutvume sügisandidega. Parima sügisanni teemalise kostüümi valimine

• 4. oktoobril kell 12
Kiikla virgestusalal, vihmase ilma korral rahvamajas
NÄIDISTURNIIR KÕNNIJALGPALLIS

• 7. oktoobril kell 12
Jõhvi Kontserdimajas
IDA-VIRUMAA EAKATE PÄEV
Tauri & Toomas Anni
Pilet 5 €, piletid valla elanikele soetab Alutaguse Vallavalitsus
Registreerimine hiljemalt 29. septembriks Alutaguse Vallavalitsus 5280514 ja 3366900 (üldinfo ja registreerimine), Elle Tasane 53320597 (Iisaku) ja Asta Talviste 56838929 (Iisaku), Hille Karp 5228042 (Tudulinna), Valve Kollo 56959943 (Illuka), Tatjana Ševtšenko 58115491 (Alajõe), Aire Õras 5056024 (Pagari)

• 7. oktoobril kell 17
Pagari seltsimajas
KOSE KÜLA SELTSI NÄITUSE „PÕLLED TULID KÜLLA" AVAMINE
Näitust tutvustab Kose küla elanik Marika Perle. Näitus avatud terve oktoobrikuu Pagari seltsimaja lahtiolekuaegadel

• 9. oktoobril kell 18
Mäetaguse rahvamajas
TIIBETI HELIKAUSSIDE LAMAMISKONTSERT
Sel õhtul saadavad Tiibeti helikausid, gong, etnilised instrumendid ja šamaanitrumm sind helirännakule. Meeliülendavad helid viivad sügavasse lõdvestumise seisundisse, kus käivituvad organismi enesetervendamise protsessid. Võta kaasa tekk, padi ja midagi pehmet selja alla. Mõned matid ja pleedid on kohapeal olemas. Kestvus 1h. Osalustasu 15 €, tasumine kohapeal sularahas. Registreerimine kuni 5. oktoobrini keithy.rego@alutagusevald.ee, sündmus toimub vaid grupi täitumisel

10. oktoobril kell 10.30
Mäetaguse rahvamajas
JOOGATUND
Tundi juhendab 20 aastat joogat praktiseerinud Piia Kelner. Kaasa võtta oma pleed, joogamatid kohapeal olemas. Osalustasu 11 €, tasumine kohapeal sularahas. Registreerimine kuni 5. oktoobrini või kohtade täitumiseni 3366960 või keithy.rego@alutagusevald.ee

• 15. oktoobril kell 18
Mäetaguse rahvamajas
Mäetaguse mälumänguturniiri 24. hooaja I voor
Oodatud on 3-liikmelised võistkonnad. Võistkondadel palume registreerida hiljemalt 14. oktoobriks huvikeskus@alutagusevald.ee

• 17. oktoobril kell 11
Kuremäe raamatukogu kaminasaalis
PUHATU SELTSI TÖÖTUBA
Puidust dekoratsioonide valmistamine

• 17. oktoobril kell 12-15
Kurtna seltsimajas
MINIKONVERENTS „MEDITSIIN JA MUUSIKA"
Meelelahutuslik meditsiiniteemaline konverents on pühendatud Kuremäe kauaaegsete arstide Udo Kesküla 100. ja Ninel Kesküla 90. sünniaastapäevale. Teemadel „Teelehest tabletini" ja „Stetoskoobist ultrahelini" esinevad Eesti tunnustatud tohtrid, nii ettekannete kui muusikaliste vahepaladega. Kunstiteraapiat pakub perearst Lembi Põlderi maalinäitus. Sellel sündmusel on arstide kontsentratsioon tavapärasest kõrgem ning sündmusel osaledes ununevad kõik tervisemured. Sündmus on tasuta

• 17. oktoobril kell 18
Kiikla rahvamajas
KIIKLA KOGUKONNATEATRI ETENDUS „VÄGEV VÄHK JA TÄITMATU NAINE" NING PIKA LAUA PIDU KOOS LÕÕTSA- JA LAULUMEHE ASSO INTIGA
Ehe koosolemise õhtu, kus tähtsal kohal on kogukonnateatri etendus ja kogukonnatunne. Õhtu algab etendusega, millele järgneb vana kombe kohaselt pika laua pidu, kus istutakse ühise perena laua taha, süüakse ja juuakse, lauldakse tuttavaid laule ning sekka lüüakse tantsu ja mängitakse rahvalikke mänge. Laua katab MTÜ Maadaam. Pilet eelmüügist 10 €, ürituse päeval 16 €. Piletid müügil Fientas ja Kiikla rahvamajas

• 18. oktoobril kell 12
Pagari seltsimajas
RAAMATU „VIRU JALAVÄEPATALJON. 2. RAAMAT: 4. EESTI RAHVAVÄE POLGU VÕITLEJATE MÄLESTUSED VABADUSSÕJAST" ESITLUS
Esitlusel kõneleb raamatu koostaja Aimar Kuldvere.
I ja II osa on kohapeal võimalik osta hinnaga 30 €/tk, mõlemad osad kokku 55 €, tasumine kohapeal sularahas. Kaetud kohvilaud

• 19.–25. oktoobril EESTIMAA RAHVAMAJADE NÄDAL
Alutaguse valla erinevates paikades

• 20. oktoobril kell 11.30-13
Kurtna seltsimajas
LAULUKLUBI
Eakamatele suunatud lauluklubi esimene kohtumine. Järgmised kohtumised iga kuu teisel teisipäeval.
Juhendaja Riho Breivel

• 20. oktoobril kell 16.15-17.45
Kiikla rahvamajas
VANA RAAMATU SALADUSED
Meisterdame vanadest raamatutest midagi täiesti uut ning sirvime ja loeme raamatuid, mida on ühes koduses kogus hoitud juba üle poole sajandi

• 20. oktoobril kell 18.15
Kiikla rahvamajas
MÄNGUFILM „MUSTA PORI NÄKKU"
Täispilet 6 €, sooduspilet 5 €

• 22. oktoobril kell 12
Pagari seltsimajas
VÄÄRIKATE KOKKUSAAMINE „KOHTUME RAAMATUKOGUS"
Mõttemängud. Vestlusring kohvilauas

• 22. oktoobril kell 16
Kurtna seltsimajas
REGI- JA RÄPI DUELL
16.00 Räpi-õpituba noortele, juhendab Johanna Rebane *alias* Luulediiler
17.00 Regilaulu- ja räpiDUELL, noored versus vanemad
17.30 LUULEDIILER *live* esinemine

• 23. oktoobril kell 18
Iisaku rahvamajas
MÄNGUFILM „MUSTA PORI NÄKKU"
Seansile eelneb kohtumine režissööri l assistendi Matilde Matverega ja avame fotonäituse võttepäevadest lisakus – fotode autor tunnustatud pressifotograaf MARIE KILK.
Mihkel Raua samanimelisest menuromaanist inspireeritud seiklus-komöödia, viib meid 1980ndate lõpu noorte muusikute pöörasesse maailma. Sinimustvalge on veel keelatud, kuid Eestis toimub juba varjatud liikumine, mis viib peagi taasiseseisvumiseni. Bravuurikas 17-aastane Mihkel asub oma hevibändiga suvisele teekonnale, et astuda üles oma elu tähtsaimal muusikafestivalil. Tema sõber ja rivaal Hendrik, kelle ansambel on just laiali läinud, pakub ennast bändiga kaasa, et festivalile kutsutud välismaa muusikaprodutsentidele muljet avaldada.
Täispilet 6 €, sooduspilet 5 €

• 24. oktoobril kell 11-13
Mäetaguse rahvamajas
RÕÕMSATE LASTE HOMMIK: MEREMAAILM
Lõbusad mängud ja meisterdamine Fotosein
Lasteetendus „Mereröövel seikleb jälle"
Oodatud nii lasteaia kui ka algklasside lapsed, osaleda võivad ka lapsevanemad. Soovi korral võib riietuda meretemaatiliselt.
Sündmus on tasuta

24. oktoobril kell 19
Pagari seltsimajas
TANTSUÕHTU „IGAVESTI NOOR"
Tantsuks ansambel Lillelised.
Kohv ja tee laual.
Pilet eelmüügist kuni 19. oktoobrini 10 €, hiljem 15 €
Piletid müügil Fientas ja Pagari seltsimajas
Info ja laudade broneerimine aire.oras@alutagusvald.ee või tel 5056024

• 25. oktoobril kell 12
Iisaku rahvamajas
MÄLUMÄNG
Oodatud 3-liikmelised võistkonnad, uutel tulijatel palume registreeruda 23. oktoobriks merle.pikhoff@alutagusevald.ee

• 26. oktoobril kell 17
Iisaku noortekeskuses
IISAKU NOORTEKESKUSE 17. SÜNNIPÄEV
Noorte esinemised ja aktiivsete noorte tunnustamine. Fotopeegel, erinevad mängud, tants ja pidupäevatort. Riietus pidulik

• 30. oktoobril kell 12
Iisaku rahvamajas
KULDSE EA SÜGISPIDU
Tantsumuusika Airi Allveelt.
Ootame kõiki Alutaguse valla pensionieelisi inimesi peost osa saama. Registreerimine hiljemalt 20. oktoobriks Alutaguse Vallavalitsus 5280514 ja 3366900 (üldinfo ja registreerimine), Elle Tasane 53320597 (Iisaku) ja Asta Talviste 56838929 (Iisaku), Hille Karp 5228042 (Tudulinna), Valve Kollo 56959943 (Illuka), Tatjana Ševtšenko 58115491 (Alajõe), Aire Õras 5056024 (Pagari)

• 31. oktoobril kell 16
Kiikla rahvamajas
PAJUSI TEATRI ETENDUS „KÜLM SUPP"
„Külm supp" on perekonna lugu kahes vaatuses. Argine sagimine, naljad ja torked vahelduvad hetkedega, kus väljaütlemata asjad hakkavad lõpuks kuuldavaks saama. Näidend käsitleb peresuhteid äratuntavas keeles – nii, nagu inimesed päriselt räägivad ja tunnevad. See on lugu sellest kuidas koosolemine võib olla nii lohutav kui valus. Elu ei küsi, kas meil on isu- vahel pakutakse lihtsalt külma suppi. Piletid eelmüügist Fientas hinnaga 12 €/10 € sooduspilet, kohapeal enne etendust 15 €/12 € sooduspilet

NÄITUSED

- September Iisaku Kunstide Kooli eelklassi õpilaste tööde näitus „Jalutuskäik võlumaale" Iisaku rahvamajas
- September Dmitri Kuzmini näitus „Ühepäevamaalid" Mäetaguse rahvamaja triibukoridoris
- August–oktoober näitus Heli Männi kogust „Klounid" Iisaku raamatukogus
- September-oktoober maalinäitus „NAINE", kunstnik Tiina Sild Kurtna seltsimaja 2. korruse saalis. Konsu küla kunstniku Tõnu Linderi maalinäitus „Kaunid vaated" raamatukogus ja väikeses saalis
- September–oktoober Iisaku Kunstide Kooli kunstiklassi looduspraktika tööde näitus Iisaku Kihelkonnamuuseumis
- Oktoober–detsember perearst Lembi Põlderi maalinäitus Kurtna seltsimajas
- Oktoober Kose küla seltsi näitus „Põlled tulid külla" Pagari seltsimajas
- Oktoober–november Tatjana Ševtšenko villamaalide näitus Mäetaguse rahvamajas
- Oktoober–november tunnustatud pressifotograafi Marie Kilgi fotonäitus mängufilmi „Musta pori näkku" võttepäevadest Iisakus

TÄPSEM INFO
Alutaguse Huvikeskuse kodulehel **www.alutagusehuvikeskus.ee**

Alutaguse Huvikeskus
tel 336 6963 ja 5885 9979,
huvikeskus@alutagusevald.ee

Mälestame

VELLO MESI
TIIT KAARLÕP
RENE AUVÄÄRT
VALENTINA SMIRNOVA
ERIKA SULUMETS
SIRJE KUKK

KUULUTUSED

Ostan igasugust vanavara.
Pakkuda võib kõike. Kojukutsed, raha kohe kätte. Tel 5198 0371

Ostame metsa- ja põllumaad.
Pakume parimat hinda. Tel 552 7322

Ehitiste seadustamine, kasutus- ja ehitusload ja muud teenused.
Kirjutage või helistage: coreteloy@gmail.com, 5814 2386

Sündmused Tartus Eesti Rahva Muuseumis – tegijad ja sisu Iisaku kihelkonnast ja Peipsi põhjarannikult

Triin Pärn
MTÜ Rannapungerja Pärandikandjad / Pärnaõue Pereresto

Näitus „Peipsi põhjaranniku külaelu 20. sajandi alguses"
28.09.2026 – 03.01.2027, ERMi Hurda saali ees, Muuseumi tee 2, sissepääs tasuta.

Näitus on koostatud Ferdinand Linnuse ja teiste ERMi etnoloogide välitööde materjalide põhjal. Fotod ja välitööpäevikute katked viivad vaataja Peipsi järve põhjakalda küladesse ajal, mil muuseumi kogujad seal esimest korda tööd tegid.

Kiikla kogukonnateatri etendus „Etnoloogide reisid Iisaku kihelkonda" 22.11.2026 kell 14, ERMi Hurda saalis. Sissepääs tasuta, kohtade arv piiratud.

Dokumentaallavastus ERMi stipendiaadi Hilda Konso välitööpäevikute ja teiste ERMi etnoloogide Iisaku kihelkonda tehtud kogumisreiside põhjal. Lavale seadnud Ruth Linnard, peaosas Tiina Tõnis Tudulinnast (Eesti Noorsooteater), teistes osades Kiikla kogukonnateatri rahvas.

Korraldaja on MTÜ Rannapungerja Pärandikandjad koostöös Eesti Rahva Muuseumiga. Rahastajate hulgas on Ida-Viru õiglase ülemineku fond, Eesti Rahva Muuseum ja Alutaguse Vallavalitsus.

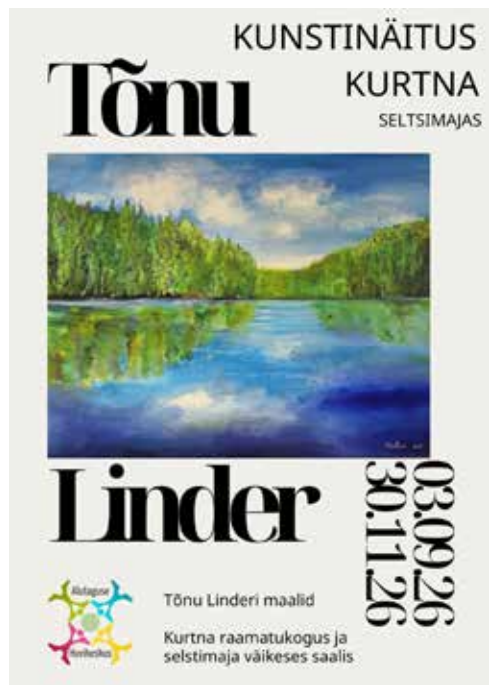

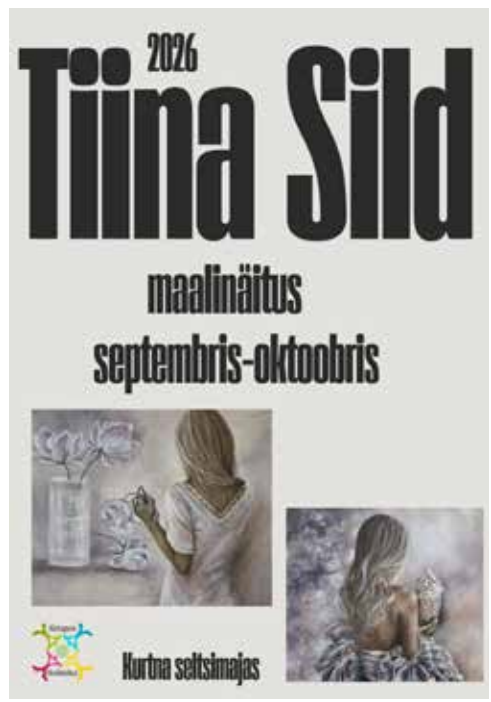

Õnnitleme septembrikuu sünnipäevalapsi

MARIA KRUUS	95
ELGA RENSBERG	95
HEINO KASK	94
ALEKSANDER MOROZENKO	93
HELGA VISITAM	92
TAMARA LEBEDEVA	91
REET TSERNANT	88
ELVE SAAREPUU	88
VALENTIN KUDINOV	87
MALLE KARU	87
NIINA HINDREUS	87
TAIMI KLAAS	87
JULIA ŠERKOVA	87
ZINAIDA PIKHOFF	86
HALLI OJA	85
EVI PORMAN	85
NATALIA KAARLÕP	85
HELJU ANVELT	84
LAINE PÜTSEP	84
LEMBIT KAUPMEES	84
IVAN SHAROV	83
TIIU VAINO	82
VIIVE SUUR	82
EVGENIYA OTS	82
VALERI ZAHHARTŠENKO	81
VILVE JUUSE	80
ELLA KILK	80
AIME SELI	80
MAIE MANGO	80
ALEKSEI ZAUTIN	75
EVGENY FOMIN	75
SVETLANA FORTUN	75
LAINE KESLER	75
TOOMAS RENNEL	70
ALEXANDER ZELENSKIY	70
LIILIA FABRITŠNIKOVA	70

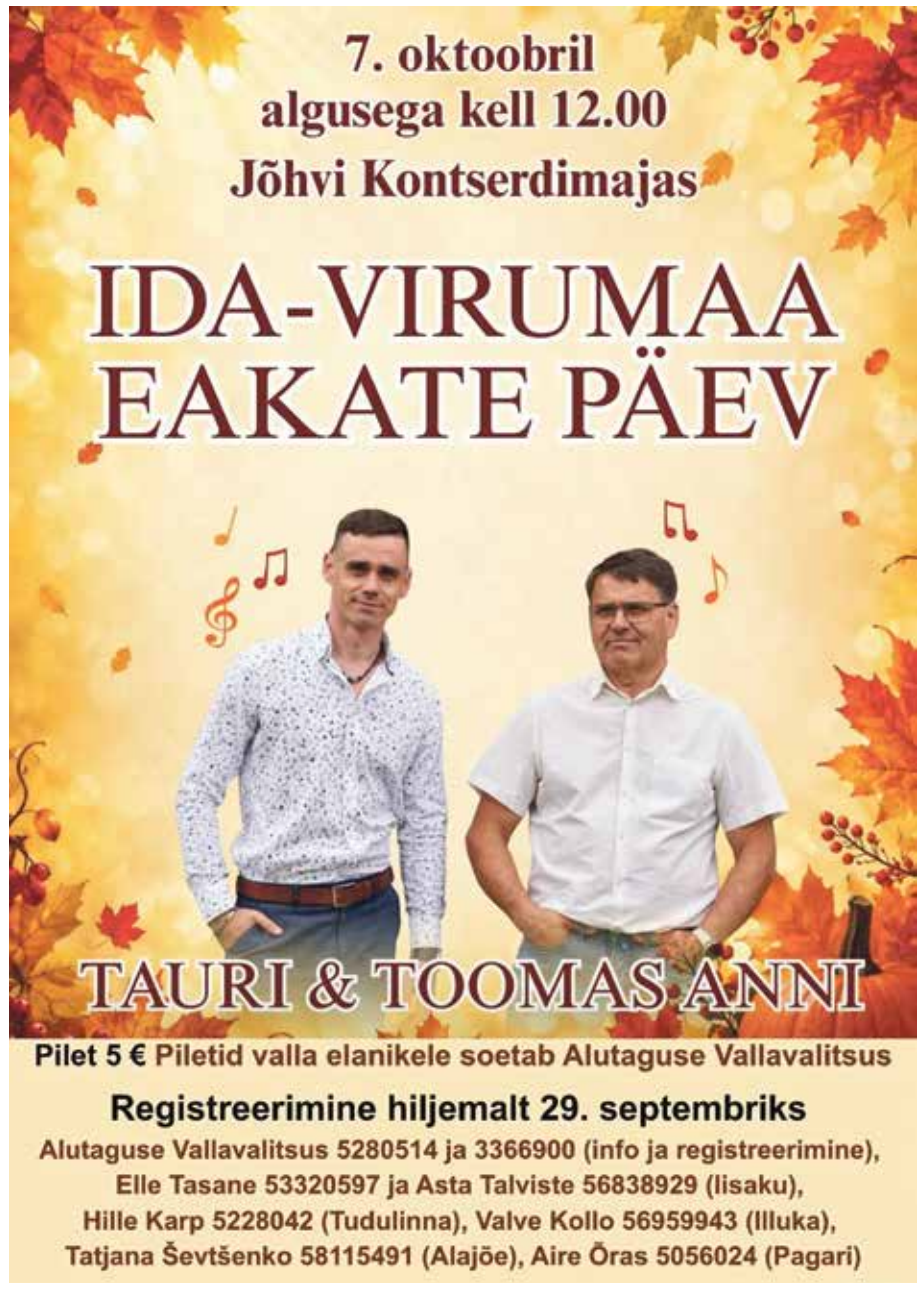

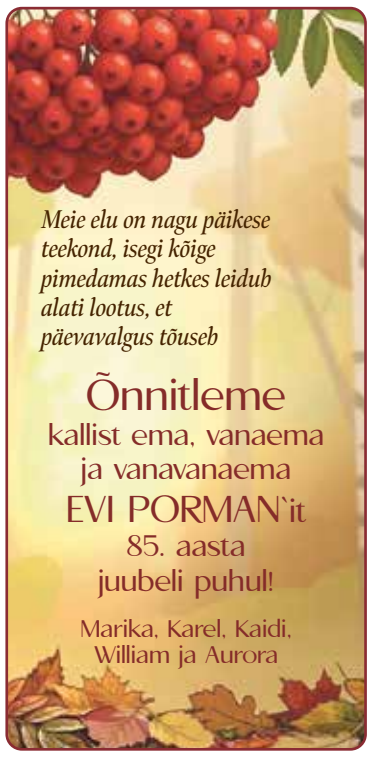

ALUTAGUSE VALLA LEHT • Väljaandja: Alutaguse Vallavalitsus Tartu mnt 56, 41101 Iisaku alevik, Alutaguse vald, Ida-Virumaa • Toimetaja Merle Pikhoff, tel 5886 6418, toimetus@alutagusevald.ee • Trükk Printall AS • Tiraaž: 2022